ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3954 | 4 / 16 ՄԱՐՏ 1899 | 4 ԶԻԼԳԱՏԷ 1316 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آرهولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK".
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » » վեցամսեայ. 20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական բղրատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՔԱՀԱՆԱՅԱՑՈՒՆԵՐԸ

Մեր քահանաներուն տգիտութիւնը առածի կարգ անցած է և հրապարակագիրները աւելի չեն փախչիր քննադատելու անոնց մտաւոր աղքատ պաշարը, հոգեւոր կոչման անարժան հռչակելով անոնց ամենաստուար մեծամասնութիւնը։ Քահանաներու համար Պոլսոյ մէջ Ընծայարանի մը հաստատման ծրագիրը թուղթի վրայ մնացած է ցարդ, և եթէ վերջերս Պոլսոյ քահանաներուն ձեռնադրութեանց համար աւելի խստապահանջ կ'ըլլայ Պատրիարքարանը՝ գաւառներուն մէջ նոյն ազէտներն են որ կը կոչուին այդ պաշտօնին։

Այս վիճակը մասամբ դարմանելու նպատակաւ, Ճանիկի Առաջնորդական Տեղապահը վերջերս գնահատելի գաղափար մը ունեցած է, զոր կ'արժէ մատնանիշ ընել ուրիշ գաւառներու առաջնորդներուն ալ։ Իսկ քահանայացու ղրկած է Արմաշու վանքը, իւրաքանչիւրին համար ամսական 100 ղրշ. վճարելով, որպէս զի անոնք քիչ շատ նախապատրաստութիւն ունենան իրենց անհրաժեշտ եղող ծանօթութեանց մէջ։ Ասոնցմէ չորսը, անցած տարի, վեց ամիս Դպրեվանքին մէջ ուսման պարապելէ ետքը, Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեանի միջոցաւ հոս քահանայ ձեռնադրուեցան արդէն և կոչուեցան չորս Աւետարանիչներուն անունով։ Երկուքն ալ անցած շաբթու ձեռնադրուեցան Արմաշու մէջ, ձեռամբ Դուրեան Տ. Եղիշէ Եպիսկոպոսի։ Ասոնք անդրանիկ ձեռնադրութիւններն են երկու նորապսակ և զարգացած եպիսկոպոսներու, որոնք, գիտակից իրենց կոչման, արժանաւոր քահանայացուներու վրայ միայն անշուշտ կ'ուզեն ձեռք դնել։ Ասոնցմէ զատ կան դեռ Արմաշու մէջ երեք քահանայացուներ։

Ահա գործնական միջոց մը որ կրնայ օրինակ ըլլալ գաւառային ուրիշ Առաջնորդներու կամ Առաջնորդական Տեղապահներու։ Երբ ընծայացու մը ներկայանայ իրենց, կրնան պայման դնել որ անիկա ձեռնադրուելու համար ստանձնէ նախ Արմաշ երթալ, մնալ հոն վեց ամիս առնուազն, վճարելով ամսական որոշեալ գումարը և ապա ներկայանալ եպիսկոպոսին՝ ստանալու համար քահանայական աստիճանը։ Այս վեց ամսուան stage ը կարեւոր է ոչ միայն տարրական գիտելիքներու այլ և կրօնական տեղեկութեանց ընտելանալու տեսակէտով։ Ընծայացուները առաջին ամսուան մէջ դպրութեան աստիճան կ'առնեն, ինչպէս եղած է վերոյիշեալներուն, երկրորդ ամսուան մէջ սարկաւագի աստիճան, և եթէ կ'ուզեն Արմաշու մէջ ձեռնադրուիլ, կրնան հինգերորդ ամսուան մէջ քահանայ ըլլալ և քառասունքը վանքին մէջ անցընել։

Այս աստիճանական բարձրացումը կրօնական կարգերու մէջ, մենաստանի ինքնամփոփ ու խաղաղիկ կեանքը, Դպրեվանքի աշակերտներուն ընկերակցութիւնը և օրինակը, և այն կրօնական մթնոլորտը որուն մէջ ընծայացուն վեց ամիս պիտի ապրի, այս ամէնը շատ օգտակար կրնան ըլլալ անոր մտաւոր զարգացման։ Ընծայացուն, երբ իր միջավայրը դառնայ քահանայացած, շնորհիւ իր ճամբորդութեան և իր վեցամսեայ նախապատրաստութեան, պիտի կրնայ բարոյական աւելի մեծ ազդեցութիւն մը ունենալ այն հօտին վրայ զոր հովուել կոչուած է։

Այն թեմերուն համար մանաւանդ որոնք մօտաւոր են Պոլսոյ, այս գաղափարը շատ գործնական կ'երեւայ մեզ. այսպէս, Իզմիտ, Ադրիանուպոլիս, Պրուսա, Այտըն, Էնկիւրի, Տրապիզոն, և նոյն իսկ Սըվազ ու Էրզրում կրնան Արմաշ ղրկել քահանայական ընծայացուները, և ասիկա իբր պայման դնել անոնց ձեռնադրութեան։

Երբեմն գաւառներէն գանգատներ կը հասնին մեզ թէ այս ինչ կամ այն ինչ եպիսկոպոսը 10 կամ 15 ոսկիի փոխարէն տգէտ մարդիկ քահանայ կը ձեռնադրէ — (իրաւ է որ հիմայ գաւառներուն մէջ հազիւ տասնեակ մը եպիսկոպոս ունինք, բայց այդ մնացածներէն ոմանք ատանկ պզտիկ գումարներ արհամարհողներէն չեն։ Այդ քահանայացուները, քանի որ ատանկ ձեռնադրողէ մը տալու պատրաստուած են շատ տեղ, լաւ չէ՞ ըներ եթէ փոխանակ այդ գումարը եպիսկոպոսին տալու իբր «անխոստովանելի նուէր», տան զայն Արմաշու վանքին և բարոյապէս օգտուին իրենք ալ։

Հ. Ա.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

Դուրսը ձիւն կը տեղար։

Կը տեղար տեղատարափ։ Ու տեղատարափին անհուն ու անհատնում հատիկները անջրպետին մէջ խոլարշաւ կը պտուտկէին կանթեղի մը շողարձակ լոյսին հրապուրուած անմիտ թիթեռնիկի մը նման։ Սենեկիս մէջ, տաքուկ ջերմոցին ասրնթեր, լուսամուտէն կը դիտէի բնութեան խաղը, քմահաճոյքը, ձիւնն ու ձմեռը վերջապէս, երբ դրան մեղմիկ ճռնչիւնը ընդոստ սթափեցուց զիս իմ խոհերէս։ Եկողը ծերունի մըն էր կորաքամակ ու ցնցոտազգեստ։ Վտիտ ու վատուժ սրունքներուն վրայ դողդողուն, ձիւնաթաթախ, ճօկանը (1) պատին կըրթընցուց, ապա աջ ձեռքովը ու բրանովը վայրահակ ու բարեձեւ շարժում մը ընելէ յետոյ «բարի օր քի (2), վարժապետ» ըսաւ։ Ու անմիջապէս վար առնելով գըլխարկը, որ ճաղատ ու լերկ գանկ մը սքօղած էր, գուրգուրանքով թուղթ մը հանեց եւ — «Աստուած պախապան եղնի քու արեւուն, եօթն որդու սեղան նստիս, կարդա՛ գիտա(3) նամակ ու տե՛ս ինչ կայ գրուկ ի նէյ (4)», ըսաւ պաղատագին ու ձեռքը ինծի երկնցուց՝ սրբտմտագին հառաչանք մը արձակելով բազմավիշտ սրտին խորերէն։

Նամակը Ռումանիոյ Բէօսթէնճէ քաղաքէն գրուած էր Բիթլիսի կուսակալութեան ենթակայ Տաշիկ գաւառակի Մօճկոնիս գիւղէն Արզումանեան Մակարին որ նոյն ինքն ծերունին էր, և ստորագրուած «Քու ոսկրաց խող աղջիկդ Շուշան»էն։

Մակար երբեմն հարուստ ու դիրքի տէր էր և շատ ալ յարգուած Մօճկոնիսի մէջ՝ ուր յաճախ ընտանեկան վէճերը ինք անձամբ կը կարգադրէր։ Բայց բաղդը դարձած էր և տնտեսապէս վնասուած ըլլալով, գրեթէ հացակարօտ վիճակի մը մատնուած էր։ Մակարի աղջիկը՝ Շուշան, պարտաւորուած էր հետեւիլ Նատոյին՝ իր ամուսնին՝ որ գործով Բէօսթէնճէ կ'երթար, և հոնկէ կը գրէր այդ նամակը՝ զոր նոյնութեամբ մէջ կը բերեմ։

«Երկու աչքերացս լուս, սիրական ու անուշիկ հայրիկս։

«Զօրս տարի եղաւ որ թողած եմ զիմ հօրենական տունն ու տեղը ու թափառական կ'օլորտիմ ուրիշի դուռն ու փողանը։ Դու արդէն գիտաս (5) որ լըման երեք տարի Պուլղարիստան մանցինք գործի համար, օր մ'անօթի, օր մ'ծարաւ։ Էս երեք տարուան մէջ Նատօն խկի խլընդութենէ աչք չը բացեց։ Աստուած զիմ մեղք տուեր էր երեսիս. ցեբեկներ ուրիշին խըզմաթ կ'ընէի ու իրիկուններ խիլընդիս գլխուն վերեւ աղի արցունք կու թափէի։ Աստուած ճօրով (6) լսեց զիմ աղաչանք ու Սըրբ Կարապետի օգնութեամբ, մեռնի՜մ ուր հրաշքին, Նատօն պառեց պատանքն ու ոտքի ելաւ։ Պուլղարներու երկրէն անցանք Ռումանիա, էս տեղ ուրիշին կարօտ չեղանք ու շատերու պէս փրանըղներու առջեւ երես ծեծանք չըրնք եղնի։ Մըր սեւըներս, սիպտակը դուրս, օրական ապրուստը կը ճարենք ու մարդու ձեռք չըրնք պարզի։

«Ա՛խ իմ անուշ Ափօ՛, մինա (8) դու ի՞նչ հալի մէջնիս. քոռնա՛յ իմ աչք։ Էս անգամ խիղճ սիպտակ մանէթիս ղրկեցի քեզի խարճիլու։ Զէտ փարէն քեզի պիտի տայ Խուլըկեցի Գրիգոր աֆանտին, զուր ձեռաց տեղ զուր ոտք կու պագնիմ, չեղնի, չեղնի զփարէն յանդրցու (9) յըմնոր (10) սիրտս կրակի մէջն ա, յըմնոր կիլամ քու վիճակին վրայ։ Ցեկման (11) գետ պէս արցունք կու թափիմ։ Ա՛խ, չը մեռնինք, որ մը տեսնէի քեզի (12) յետոյ Աստուծոյ կամք թող եղնէր։ Ի՞նչ յերկնցուցիմ. դու գիտաս ախըր քու աղջկայ սիրտը։ Զիտա իմ ճամբխած փարէն ս՛ա աֆանտույ, խարճիլուխ էրէ՛, ժամ մանցնի, էլման (13) քեզի փարա կու ճամբխենք։

«Քու ոսկրաց խող աղջիկդ
Շուշան»

Մինչ կը կարդայի նամակը, ծերունիին աչքերէն յորդահոս արցունք կը վազէր և մերթ ընդ մերթ «Օրհնեա՛լ եղնի Աստուծոյ կամքը» կը մրմնջէր։ Ու լալով հանդերձ կը գանգատէր Գրիգորէն, որ մերժած է եղեր հատուցանելու ծանօթ գումարը, զոր Շուշան՝ Բէօսթէնճէ գտնուող Խուլըկեցիի մը միջոցաւ փոխանցած էր իրեն։

—Զունիմ հիմայ, պատասխաներ է, եթէ ցարդ այդ գումարը ղրկուած չ'ըլլար, չը՞ պիտի ապրէիր։

Ու ծերունին իզո՛ւր ամիս ու կէս սպասելէ վերջ, ճարահատ, փոխանորդ Հօր յանձնարարական գրովը, ձիւն ու բուքին, պիտի երթա՛ր Խուլըկ, այդ մարդուն բարեհաճութիւնը խնդրելու եւ գութը—եթէ ունի— շարժելու համար...։ Պիտի յաջողի՞ զէթ այս անգամ։ —Աստուած գիտէ։

Վաշխառուներու և փոխատուներու անգութ ու հրէշային վարմունքին դէմ Պոլսոյ մամուլին մէջ մերթ ընդ մերթ հրատարակուած աղեխարշ գրութիւնները չափազանցուած չեն. ընդհակառակը։

Պիթլիզ ԴԵՐԵՆԻԿ

ԲԱՌԵՐ. 1. գաւազան։ 2. քեզ։ 3. զայն։ 4. մէջը։ 5. գիտես։ 6. հոգիս։ 7. ծանր վտանգէ ազատել։ 8. հիմայ։ 9. յետաձգէ։ 10. ամէն օր. 11. յուզուած։ 12. քեզ։ 13. դարձեալ։

ՄԱՏԵՆԱԽՕՍԱԿԱՆ

Աղեքսանդր Երիցեանց, «Պատմութիւն 75-ամեայ գոյութեան Ներսիսեան Հայոց հոգեւոր դպրոցի որ ի Թիֆլիզ (1824-1899) հատոր Ա. տպագր. Մարտիրոսեանցի, Թիֆլիզ»։

Գ.

Պալաժենիայի տրամադրութեան համաձայն՝ տարուէ տարի հաշիւ տեսնելով, Թիֆլիզի Հայոց Սեմինարիա վերակոչուած դպրոցը ունեցած էր 1836 էն մինչեւ 1846 թուականը 17,151 րուբլի հասոյթ. միջին հաշուով տարեկան մուտք կ'ըլլայ 1715 րուբլի։ Իսկ միեւնոյն 10 տարուան ընթացքին Սեմինարիայի բրած ընդհանուր ծախսի գումարը եղած էր 19,740 րուբլի։ Սեմինարիան իր տասնամեայ ընթացքին մէջ ունեցած է 29 ուսուցիչ (8ը ռուս և վրացի, 6ը Էրզրումցի հայեր, 10ը Ներսիսեան դպրոցի շրջանաւարտներ, և 5ը արքունի ուսումնարաններէ)։ 1839ին ուսումնարանի ընթացքը աւարտելով վկայական ստացած էին 9 հոգի, 1841ին՝ 11, 1843ին՝ 30, 1845 ին՝ 6 և 1846ին՝ 5, ընդամէնը 61, որոնցմէ 18ը հոգեւոր կոչում են ստացած, 17ը պետական ծառայութեան մէջ մտած, 3ը վաճառականութեան և 8ը ուսուցչութեան. մնացեալ 14ը կը շարունակէին իրենց ուսումը արքունի դպրոցներուն մէջ։

Այս հաշիւներէն կ'երեւայ որ Սեմինարիայի այդ 10 տարուան ուսումնական ու բարոյական վիճակը կանոնաւոր և գոհացուցիչ չէ եղած։

Իսկ տպարանը 11 տարի փակ մնալէ յետոյ, Կարապետ արքեպիսկոպոս բանալով, դպրոցի վերնայարկին վարձքովը կը վերանորոգէ և կը սկսի բանեցնել յօգուտ դպրոցին։ Կը տպուին աւելի քան տասնեակ հազար հատորներ՝ դասական և զանազան նիւթերու վերաբերող գրուածներու, քիչ ժամանակի մէջ, ընդամէնը 4-5000 րուբլի արժողութեամբ։ 1846-47 թուականներուն այդ տպարանին մէջ տպուած էր նաեւ Ռուսահայ անդրանիկ Կովկաս անուն շաբաթաթերթ լրագիրը։ Տպարանին վերանորոգուելէն յետոյ, անոր կառավարիչ - գրադարանապետ նշանակուած էին յաջորդաբար Ստեփան Մանդինեանց, Տէր Մովսէս Սայաթնեանց և ապա Կարապետ վարդապետ Շահնազարեան։

Ներսէս Աշտարակեցին, որ ժողովուրդէն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս ընտրուած էր Կարբցիի մահէն ետքը, 1845ի վերջերը հանդիսաւորապէս Թիֆլիզ կը մտնէ ուր անցուցած քանի մը ամսուան ընթացքին մէջ մէկ անգամ իսկ չայցելեր իր հիմնադրած դպրոցը՝ աւելի չորրոքելու համար իր սրտին ցաւը։ 1846ի գարնան Էջմիածին երթալով, Հայրապետական Ս. Օծումը ստանալէ յետոյ տարւոյն վերջերը կը վերադառնայ դարձեալ Թիֆլիզ. վիճակային նշանակելի բարեկարգութիւններ կը կատարէ, վարելով ինքը միեւնոյն ժամանակ առաջնորդական գործերը։ Եւ երբ 1847ի ամրան քոլերան կը հասնի՝ դպրոցը կը գոցէ մինչեւ 1848ի յունիս ամիսը, և ապա՝ կը կարգադրէ դպրոցի վերաբացման առթիւ կատարուած մեծ ու փառաւոր հանդէսը։ Ժողովուրդին մէջ դէպ ի դպրոցը սէրն ու ոգեւորութիւնը դարձեալ ընդհանրացած էր, որովհետեւ Ս. Հիմնադիրը վերստին իր անմիջական բարերար հովանաւորութիւնը նուիրած էր յայտնապէս՝ իր ձեռակերտ նուիրական յարկին, պաշտօնապէս կազմելով արժանաւոր անձերէ Խորհուրդ մը, —Հոգաբարձու—դպրոցին վրայ միշտ մօտէն հսկելու համար։ Այս Խորհուրդը Ներսէս Կաթողիկոսի խորհրդով կ'որոշէ ի մէջ այլ ուշագրաւ կանոնադրութեանց՝ նաեւ աշակերտներուն հագցնել միատեսակ համազգեստ։ Հայ լեզուի ուսուցիչներ կ'ընտրուին՝ Գաբրիէլ քահանայ Պատկանեանցը և Մարկոս Սուքիասեանցը, նոյնպէս ռուսերէն լեզուի, գաղղիերէնի, կրօնագիտութեան, պատմութեան, աշխարհագրութեան և թուաբանութեան։

1848 սեպտեմբեր 5ին էր ճիշդ որ կատարուեցաւ Ներսիսեան Ուսումնարան անունով այլ եւս յորջորջուող հոգեւոր դպրոցին վերաբացման հրապարակային փառաւոր հանդէսը, որուն միջոցին Ս. Հիմնադիրը Էջմիածին՝ Մայր-Աթոռոյ կարեւոր գործերով ու շինութիւններով զբաղած էր։ Ուստի և փոխանորդաբար հանդէսին կը նախագահէր տեղական կոնսիստորիայի աւագ անդամ Կարապետ վարդապետ Շահնազարեան, որ բացման առթիւ իմաստալից ճառ մը կ'արտասանէր։

Այդ թուականին դպրոցին կ'աշակերտէին 124 տղաք Ա. դաս՝ 78, Բ. դաս՝ 33, և Գ. դաս՝ 13, խառն ամէն դասակարգէ, թէ հոգեւորականաց զաւակներ թէ հարուստներու և թէ աղքատներու։ Աշակերտներուն տարիքը կը սկսէր 7էն և կ'անցնէր 20 ը։ Նոյն իսկ ատոնց մէջ՝ 30 տարեկան ամուսնացածներ ևս գտնուած են։

Դպրոցի այս վերաբացումէն յետոյ կը սկսի կանոնաւոր ուսումը։ Ուսուցիչներուն տարեկան ռոճիկ կը վճարուէր 2648 րբլ. ընդամէնը։ Վերատեսուչ ընտրուած էր Կարապետ վարդապետ Շահնազարեան, որ միեւնոյն ժամանակ թէ՛ դպրոցի հոգաբարձութեան անդամ էր և թէ՛ տպարանի վերակացու։

Տեսուչ Շահնազարեանին կը յաջորդէ Պետրոս Սամուէլեան Շաշեանց, նախկին աշակերտ Ներսիսեանի, ուսուցիչը՝ Մուրատեան Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի, որ հազիւ երկու ամիս կը պաշտօնավարէ։ Շաշեանցին կը յաջորդէ, 1850 թուին, Տ. Գաբրիէլ քահանայ Պատկանեան, դպրոցին հայերէնի ուսուցիչը, Պոլսեցի Նշանաւոր Սերովբէ վարժապետի որդին, որուն տեսչութիւնն ալ երկարատեւ չըլլար։ Ցետոյ, Ներսէս Կաթողիկոս արժան կը դատէ դպրոցի տեսչութեան պաշտօնը յանձնել Սարգիս վարդապետ Ջալալեանցին։

Այդ թուականին (1850) արդէն աշակերտներուն թիւը 300ի կը հասնէր, որոնցմէ 23ը գիշերօթիկ եղած են։ Դպրոցին ուսումնական ծախսը տարեկան 2600 րուբլին կ'անցնէր այդ թուին, բայց գիշերօթիկներէն։

Այս 1850 թուականին էր որ շնորհիւ Ներսէս կաթողիկոսի՝ սկիզբ կ'առնէ եկեղեցական-ծխական ուսումնարաններու հաստատութիւնը, ընդհանրապէս եկեղեցիներու քովը, 8—15 տարեկան տղոց համար, հայերէնի ու ռուսերէնի տարրական ուսումը աւանդելու, և Հայոց «Մեծ Ուսումնարան»ին, այսինքն Ներսիսեանին և կամ պետական բարձրագոյն դպրոցներուն պատրաստելու համար։

Այս տեղ կը վերջանայ Պ. Երիցեանցի երկասիրութեան առաջին հատորը։ Երկրորդը որ հաւանօրէն շուտով լոյս կը տեսնէ, պիտի պարունակէ 1850էն մինչեւ ներկայ թուականս դպրոցին ունեցած ուսումնական ու տնտեսական վիճակը, Ներսէս Կաթողիկոսի տնօրինութեամբ դպրոցին յատկացուած արդիւնքները՝ ինչպէս մշտական դարձած աղբիւրները, նուիրատուութեանց գործադրման որոշեալ եղանակները, և այլն։

Տարակոյս չկայ որ վերջին քսանըհինգամեայ դպրոցական պատմութիւնը աւելի ճշգրիտ հիմերու վրայ կազմուած պիտի ըլլայ, քանի որ դարուս կէսէն ասդին դպրոցին ունեցած նպաստաւոր վիճակին եւ աննպաստ դիպուածներուն ոչ միայն գրաւոր, այլ նաեւ կենդանի՝ խօսուն բազմաթիւ վկաներ կը գտնուին այսօր Կովկաս։

Բագու Ս. Մ. Ծ.

ԿԵՍԱՐԻԱ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ

Հին ժամանակները փոքր տեղ մըն էր Պաղեստինացւոց Կեսարիան՝ որ կը կոչուէր Ստրատոյի աշտարակ՝ Ցոպպէի և Տիւրոսի միջեւ Միջերկրական Ծովուն եզերքը։ Յովսեպոս, իր պատմութեան մէջ, կ'ընէ յիշատակութիւնը այս աշտարակին՝ որ շինուած էր ծովային ուղեւորներու պաշտպանութեան համար, սակայն բնաւ չի խօսիր՝ թէ ե՞րբ և որո՞ւ միջոցաւ շինուած էր։

Փրկչական թուականէն 25 տարի առաջ, Հերովդէս՝ գիտնալով որ երկրին ծովային մասը զուրկ է ապահով նաւահանգիստէ մը ուր նաւերը կարենան պատսպարուիլ փոթորիկի ժամանակ, բոլոր սահմանները այցելելով տեսաւ որ Ստրատոյի աշտարակին տեղն ու ծովային բընական դիրքը կրնային ծառայել իր նպատակին և լեցնել երկրին այդ ամենակարեւոր պակասը. ուստի իր առաջին գործը եղաւ գեղեցիկ նաւահանգիստ մը շինել հոն՝ ինչպէս նաև քաղաք մը ծովեզերեայ զոր, ի պատիւ Օգոստոս Կեսարի, անուանեց Կեսարիա։ Հիանալի մեհեան մըն ալ կանգնեց քաղքին մէջ յանուն Օգոստեայ՝ որուն փառաւոր մէկ արձանն ալ բարձրացուց մեհեանին ճիշդ մէջտեղը։

Հերովդէս միայն այսչափը բաւական չհամարեց, այլ զարդարեց Կեսարիան հոյակապ թատրոնով, ամփիթատրոնով, կրկէսներով և ամենաչքեղ ապարանքներով։ Ջուրի խիստ նուազութեան պատճառաւ ընդարձակ աւազաններ շինել տուաւ և անոյշ ջուրերով լեցուց ամբողջ քաղաքը։ Մեծ խնամք տարաւ անոր մաքրութեանը և, աղտեղութիւններէ ազատ պահելու համար, գետնին տակէն մինչեւ ծովը, կոյուղիներ շինել տուաւ որոնք մինչեւ հիմա կը մնան։

Հերովդէս շրջապատեց նաև Կեսարիան ամուր պարիսպներով և, ըստ Յովսեփոսի, ինչ որ կարեւոր էր առաջնակարգ և արքայական քաղքի մը համար, կատարելագործեց տասներկու տարուան մէջ։

Խիստ կանուխէն մտաւ քրիստոնէութիւնը Կեսարիոյ մէջ և առաջին քրիստոնեան եղաւ Կոռնելիոս՝ եպիսկոպոս քաղաքին իբրեւ յաջորդ Զաքէի՝ որ հաստատեց առաջին անգամ եպիսկոպոսութեան Աթոռը Կեսարիոյ մէջ։ Հերոնիմոսի պատմութեան մէջ կը յիշատակուի թէ Կոռնելիոսի տունը յետոյ վերածուեր է եկեղեցիի։

Պաղեստինի Կեսարիոյ կլիման առողջարար ըլլալով՝ շատ մարդիկ, մանաւանդ ձմեռ ժամանակ, հոն կը փութային բնակութիւն հաստատելու։ Հռոմայեցւոց մեծամեծները տարւոյն մեծագոյն մասը հոն կ'անցընէին, ուր հաստատուած էր նաեւ դատաստանական մեծ ատեան մը։

Հերովդէս Ագրիպպաս այս քաղաքիս մէջ մեռաւ՝ Փրկչի 43 թուականին։ Իր մահէն 14 տարի ետքը, Կեսարիոյ մէջ գտնուող Հրեաները ու Ասորեստանցիները երկուքի բաժնուելով իրարու դէմ դարձեր էին։ Հրեաները կը պնդէին թէ քանի որ Կեսարիան Հերովդէս հիմնած էր՝ իբրեւ հրեայ, քաղաքին մէջ առաջնութիւնը իրենց կը պատկանէր։ Ասորեստանցիք, ընդհակառակը, կ'առարկէին թէ Ստրատոյի աշտարակը՝ Կեսարիա կոչուելէն առաջ՝ իրենք տեղւոյն բնիկներն էին և իրենց մէջ այն ատեն բնաւ հրեայ չկար։ Այս վէճերը բաւական ատեն տեւեցին։

Պօղոս Առաքեալ, 58 թուականին, Փոքր Ասիայէն վերադարձին, դեռ Երուսաղէմ չգացած, մէկ քանի օր այս քաղաքը մնաց և իջեւանեցաւ ի տուն Աւետարանիչ կոչուած Փիլիպպոսին՝ որուն չորս աղջիկները ի կուսութեան կ'ապրէին և օժտուած էին մարգարէանալու ձիրքով՝ ինչպէս կը յիշուի Առաքելոց գործերուն մէջ։ Երբ Պօղոս Երուսաղէմ գընաց՝ Հրեաներուն կողմէ յանձնուեցաւ Հռովմայեցւոց ատեանին՝ որ անմիջապէս զինքը վերադարձուց Կեսարիա։ Ցոյն մը՝ Պաղեստինի Կեսարիոյ բնիկներէն, 65 թուականին, իբրեւ զոհ, թռչուններ մորթելով Հրէից Սինակոկային առջեւ, անարգեց անոնց սրբավայրը և այս պատճառաւ շփոթութիւններ ծագեցան՝ չարժառիթ ըլլալով պատերազմի մը։

Քրիստոնէութեան նախնի դարերուն մէջ, Եպիսկոպոսութեան առաջին Աթոռը Կեսարիոյ մէջ հաստատուեցաւ և եղաւ աթոռ մետրոպոլիտութեան. հո՛ն կը ձեռնադրուէին նախկին Պաղեստինի թեմական բոլոր եպիսկոպոսները և, իրենց պաշտօնին մէջ, Կեսարիոյ աթոռին ենթապատասխանատու էին։ Կ'աւանդուի թէ 195 թուականին, հոն գումարուած եկեղեցական ժողովի մը մէջ որոշուեր է Ս. Զատկի տօնը կիրակի օր կատարել՝ ի յիշատակ Միաշաբաթին՝ յորում Քրիստոս յարեաւ։

Եւսեբիոս՝ անուանեալն Պամփիլիոս, իր դարուն ամէնէն բազմահմուտ մարդը, Կեսարիոյ մետրոպոլիտութիւնը վարեց 316էն մինչեւ 3 8՝ որ և թուականը եղաւ իր մահուան։ Կեսարիա՝ հայրենիքը եղած է Յուստինիանոսի պատմագիր՝ Պրոկոպի։

Կեսարիա չորս դուռ ունէր՝ արեւելեան, արեւմտեան, հիւսիսային և հարաւային, որոնց հարաւայինը միայն մնացած է այժմ։

Բարեհնամ Կայսրը՝ Օգոստափառ Սուլթան Համիտ, Պաղեստինի Կեսարիան շէնցնելու բարի նպատակաւ, 1884ին, կայսերական Իրատէով արտօնեց Պոսնացի իսլամներուն՝ որ եթէ փափաքողներ կան՝ երթան այնտեղ և բնակութիւն հաստատեն։ Այժմ հոն շինուած են քառասունէ աւելի գեղեցիկ տուներ որոնց բնակիչները մշակութեամբ կը զբաղին և յոյս կայ՝ որ օր քան զօր բարգաւաճելով, ապագային մէջ վերստին ծաղկի և, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, սիրուն քաղաք մը դառնայ՝ Միջերկրականի եզերքներուն վրայ։

Քաղքին աւերակ պատներու տեղերը՝ որոնք անորոշ կերպով կ'երեւան տակաւին, ցոյց կու տան՝ թէ նախնի Կեսարիան վեց հազար մէթր շրջագիծ ունէր։

Երուսաղէմ Գ.ՐՕԵՐ

ՏԱՐԷՑ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ

Մեր ազգ. բարձրագոյն վարժարանները տարէց ուսանող չընդունելու սկզբունքին կը հետեւին, առանց բացառութեան։ Կը ճանչնամ կրթական կարեւոր հաստատութիւն մը որ 12 տարեկանէն վեր տղոց առջեւ կը փակէ իր դռները։ Քանի մը տեսակէտներով բանաւոր և արդարացի է այս. դպրոցի մը կանոնաւորութեան ու բարեկարգութեան կը նպաստէ այդ պարագան։

Մեր ժողովուրդը, մանաւանդ վերջին 9—10 տարիներուն մէջ, մասնաւոր յարում մը ցոյց տուաւ ի ուսում. դպրոցները սիրեց և նոյն իսկ, որ կարեւորն է, աշակերտելու հետամնեցաւ. գաւառներու մէջ այս յարումին պտուղն երեւոյթը խիստ մեծ թափով մը երեւան եկաւ ու կը շարունակէ գալ։ Ժամանակը առաջ բերաւ մտքի այդ բարեշրջումը։ Սակայն ո՞ւր պիտի գտնէ մտքի սնունդին յագեցումը գաւառացին, քանի որ չկայ տոհմային հաստատութիւն մը որ ընդունուի առանց տարիքի խտրութեան։ Ի՞նչ ընէ այն ընթերցասէր մարդը ուր վարժարան չի կրնար երթալ, սա միակ պատճառով թէ տարիքը առած է. միթէ պարկեշտ և ուսումնասէր մէկը տուժելի՞ է իր հասակին անյարմարութեան բերմամբ։ Օտար հաստատութիւններ (մասնաւորապէս բողոքական) գրկաբաց կ'ընդունին ամէն հասակէ ուսանող. տարիքի սահման չեն դներ, հերիք է որ դիմողը յանձնարարելի բարոյական մը ունենայ։

Առաջին անգամ Սանասարեան վարժարանէն հոս դարձիս՝ շատ տարօրինակ թուեցաւ ինծի այդ դրութիւնը. հետաքրքրութիւնս կամ ապշութիւնս փարատելու համար, Գոլէճի Տեսչութենէն բացատրութիւն խնդրեցի։ Պատասխանը սա եղաւ. «Տարիքը առնող մէկու մը ուսանելն ու զարգանալը դիւրացնելու նպատակով կը շեղինք կարեւոր կանոնէ մը»։ Կ'արժէ՞ այս շեղումը մեզի համար. ասկէ՝ մեծ շեղումներ չէի՞ն զոհողութիւն կրնան համարուիլ և սխալ է համարուին, քանի որ միայն դպրոցը ունինք իբր զարգանալու միջոց։ Բանաւոր չէ՞ խնդրել մեր բարձրագոյն վարժարանի վարիչներէն՝ որ այսպիսի դրութիւն մը ընդունին։ Ամերիկեան գոլէճներէն մէկուն մէջ ամուսնացեալներ ալ կ'աշակերտեն։

Այնթապ Ց. Տ.

ՃՕՆ ՔՈՒՔ

Այս օրերս մեռաւ անգլիացի մը՝ Ճօն Քուք՝ որ հանդէսներու և ճամբորդութեանց իբր կազմակերպիչ, այնչափ հռչակ հանած էր բովանդակ Եւրոպայի մէջ։ Իր հաստատած գործակալութիւնը՝ որուն հիանալի կազմակերպութեան հաւասարող մը չի կար, այսօր գրեթէ քայքայուած կը մնայ, որովհետեւ Ճօն Քուքն էր անոր հոգին։ Հայրը՝ միեւնոյն ընդունակութեամբ օժտուած, իր տղուն սորվեցուցած էր վերջին ծայր գործնական հնարամտութիւն մը՝ որուն այնքան ապացոյցները տուաւ Ճօն Քուք։ Տասը տարեկան եղած միջոցին լոքոմոթիֆներու վրայ կը մաքլցէր անվախ, և ինքը անձամբ ամբողջ 7 քիլոմէթր տեղ կը վարէր 500 զբօսաշրջիկ պարունակող մասնաւոր կառախումբ մը։ Իր ճարպիկ ու անվախ բընաւորութիւնը և աւելի ետքը հիմնած գործակալութիւնը այնչափ անուն հանած էին արդէն, որ մեծ հանդէսներու, հեռաւոր ճամբորդութեանց և ցուցահանդէսներու միջոցին, իբրեւ կազմակերպիչ՝ առաջին անգամ Թօմ Քուքի անունն էր որ միտք կ'իյնար։ 1851ին, երբ 17 տարեկան էր, ինքը եղաւ որ 165 հազար հանդիսականներ գաւառներէն դէպ ի Լոնտոն առաջնորդեց՝ ուր ցուցահանդէս տեղի կ'ունենար։ Այն ատենէն սակայն գործունէութիւն մը ունեցած է որ ամբողջ 20 տարուան միջոցին, 1855-1875 երկու հարիւր գիշեր միայն ժամանակ ունեցած է իր իսկ անկողնին [illegible]նալու, միւս գիշերները անցընելով [illegible]ու խցիկներուն մէջ, թրամվէյի կամ սուրհանդակի կառքերու նստարաններուն վրայ, և կամ բաց օդին՝ նոյն իսկ Նեղոսի ճախճախուտ եզերքները։ Ամբողջ այդ 20 տարուան միջոցին, 1,600,000 քիլոմէթր ճամբայ քալած է և չկայ երկիր մը՝ ուր այցելած չըլլայ։

Թօմ Քուք՝ իր այդ ճարպիկ գործունէութիւնը ցուցուցած է մանաւանդ Եգիպտոսի մէջ ու Վէսուվի մօտ։ Եգիպտոսի մէջ մանաւորաբար, ուր ամենէն աւելի լայն աշխատութեան ասպարէզ մը գտած է իրեն համար, առաջնորդներու ամբողջ բանակ մը և զբօսանաւերու բովանդակ տորմիղ մը ունեցած է իր ուղղակի հսկողութեան տակ։ 1884ին, երբ Խարթումի մէջ պաշարուած Կորտոն փաշայի օգնական արշաւախումբ մը պիտի ղրկուէր, մտածեցին Թօմ Քուքի յանձնել անոր կազմակերպութիւնը, բայց ետքէն միայն անոր առաջնորդներն ու նաւերը գործածելու պարտաւորուեցան։ Իսկ Վէսուվի հրաբուխը այցելողներուն համար, Թօմ Քուք ճշմարիտ նախախնամութիւն մը եղաւ այն հիանալի միջոցներով, զորս հաստատեց հոն՝ և որոնց շնորհիւ զբօսաշրջիկները կարելի եղածին չափ կրնային խառնարանին մօտենալ, կատարեալ ապահովութեամբ։

Հոն էր որ Թօմ Քուք պատիւ ունեցաւ Գերմանիոյ արդի կայսեր ներկայանալու։ Վիլհէլմ Բ. երբ լեռնէն վար կ'իջնէր, չոր, ոսկրոտ և վերջին աստիճան նիհար մարդ մը նշմարեց՝ որ հոս հոն կը վազէր, հրամաններ կու տար և որուն ամէնքն ալ կը հնազանդէին։ Հետաքրքրուելով ուզեց իմանալ անոր ով ըլլալը և հասկնալէ ետքը թէ Թօմ Քուքն էր, քովը կանչեց, սեղմեց ձեռքը և ըսաւ.

—Պարոն Քուք, կը շնորհաւորեմ զձեզ և կը փափաքիմ որ խոստում մը տաք ինծի։ Առաջին անգամ որ ճամբորդութիւն մը ընելու ըլլամ, կ'ուզեմ որ դուք ըլլաք անոր կազմակերպիչը։

Թօմ Քուք խոնարհութեամբ մը տուաւ խոստումը, և երբ կը հեռանար, կայսրը ըսաւ իր հետեւորդներուն.

—Դժբաղդութիւն մըն է որ անգլիացի է ու մանաւանդ նիհար. եթէ ատոնք չըլլային՝ իտէալ արարողապետ մը պիտի ըլլար Բոցտամի մէջ։

Խոստումը երկու կողմէն ալ բռնուեցաւ. վերջին սեպտեմբերին Թօմ Քուք եղաւ՝ որ կայսրական կարաւանը առաջնորդեց Պաղեստին։ Իրեն համար սակայն, վերջին ծայր յոգնեցուցիչ գործ մը եղաւ ատիկա, թէեւ բնաւ չյանձնուեցաւ անոր ծանրութեանը տակ։ Երեքական մասնաւոր կառախումբ կազմակերպել պէտք եղաւ Երուսաղէմէն Եաֆա և Պէյրութէն Դամասկոս։ Պէտք էր կազմ ու պատրաստ ունենալ 1430 ձի և ջորի, 116 կառքեր, 800 ջորեպան և 290 այլ և այլ կարգի սպասաւորներ։

Թօմ Քուք ամէն բանի հասաւ, և այն աստիճան կատարեալ սպասարկութիւն մը կազմակերպեց, որ Վիլհէլմ Բ. մեկնած օրերնին կանչեց զինքը և իր իսկ ձեռքով անոր կուրծքին կախեց Բրուսիական Սեւ Արծուի պատուանշանը, իբր շնորհակալութեան վերջին արտայայտութիւն մը։

Այս պատւական ու գործունեայ մարդն է որ մեռաւ այս օրերս, այն պահուն ուր նոր գործերու ձեռնարկած և ուրիշ կարեւոր գործերու կազմակերպութեամբ զբաղած էր։ Քուք վաթսունըհինգ տարեկան կը մեռնի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ անցեալ ուրբաթ օր, երբ զինուորական ելմտացոյցին վրայ կը վիճաբանուէր, ինչպէս ծանուցինք, երեսփոխան Պ. Սէմպա առաջարկեց ջնջել օտար երկիրներու մէջ ֆրանսական զինուորական կցորդներու պաշտօնը, ըսելով որ ատոնց գոյութիւնը վտանգաւոր է. թէ ատոնք իրենց կամքին հակառակ լրտեսութիւն կ'ընեն ջանալով իմանալ զինուորական գաղտնիքները այն երկրին ուր կը պաշտօնավարեն. թէ լրտեսութիւնը վտանգ մըն է այդ երկրին համար և միանգամայն նուաստ [illegible] պաշտօն մը անոնց համար որ յանձն առած են այդ գործը։ Օտար զինուորական կցորդները, յարեց Պ. Սէմպա, որոնք միշտ կը լրտեսեն մեր սպաներուն ամենէն անմեղ խօսքերը, կրնան ատոնց տրամադիր մէկ վայրկեանին մէջ, խոստովանութեան մը պահուն, կարեւոր գաղտնիքներ իմանալ։ Պատերազմական Նախարար Պ. տը Ֆրէսինէ պատասխանելով ըսաւ.

«Կ'ուզեմ ուղղակի և ճշգրիտ կերպով պատասխանել Պ. Սէմպայի խօսքերուն մէկ մասին։ Պնդեց կարգ մը զինուորական կցորդներու խաղացած դերին վրայ, և զանազանութիւն մը դրաւ յայտնի դերին և ծածուկ ու ապօրէն դերին միջեւ։ Առաջինին համար երկիւղ յայտնեց թէ մեր սպաները, օտար զինուորական կցորդներու հետ իրենց հաղորդակցութիւններուն մէջ, կրնան անխոհեմութեամբ այնպիսի տեղեկութիւններ տալ, որոնցմով կարելի է գործել մեզի վնասելու համար։ Պ. Սէմպա կրնայ ապահով ըլլալ. այդ հաղորդակցութիւնները սահման մը ունին. և արդէն բուն իսկ կարեւոր տեղեկութիւններու գիտակ սպաներու թիւը շատ քիչ է։ Այս առթիւ կ'ուզեմ ուղղել հանրութեան մէջ խիստ տարածուած կարգ մը սխալ գաղափարներ։ Կը կարծուի թէ բանակին մէջ գաղտնիքներու կոյտ մը կայ։ Իրականին մէջ շատ քիչ գաղտնի բան կայ. բաց ի նորահնար պայթուցիկներէն և նոր ձեւ թնդանօթներէն ու հրացաններէն, գրեթէ գաղտնի բան մը չի կայ։ Օրինակի համար կը տեսնեմ թէ հայրենասիրական յուզմամբ կը խօսուի այն դաւաճանութիւններուն վրայ որոնք կը կատարուին բանակը շարժման մէջ դնելու գաղտնիքներուն նկատմամբ։ Բայց այդ գաղտնիքները շատ քիչ բաներ են, որովհետեւ շարժման յատակագիծը երկրին վրայ գրուած է. անոր նշանակերպն են երկաթուղիները, կայանները և պաշարի մթերանոցները։ Օտար երկիրներու զինուորական շարժումները մեզի ծանօթ են ինչպէս մերինն ալ անոնց։ Քանի մը շահեկան կէտեր կան զորս հարկ է պահել, վասն զի զօրքերու համախմբումին կը ծառայեն. բայց ատիկա ալ մեծ բան մը չէ։ Պէտք չէ չափազանցել այդ գաղտնիքներուն կարեւորութիւնը։ Նպատակակէտս շատ բարձր է, որովհետեւ նկատողութեան կ'առնեմ անցեալին մէջ պատահածին նման դէպքեր։ Կ'երեւակայուի թէ լրտեսութիւնը և դաւաճանութիւնը պատճառ եղած են մեր դժբաղդութիւններուն, բայց ատոնց դերը շատ երկրորդական եղած է. եթէ այդ օրերը վերադառնան, պէտք չէ երեւակայել թէ դաւաճաններով պաշարուած ենք։ (Ծափահարութիւններ։) Դաւաճանութեան դէմ իրական երաշխաւորութիւնն է ազգային զգացումը, քաջութիւնը։ Դաւաճանութիւնը շատ աննշան մաս մը ունի ճակատամարտներու բաղդին մէջ։ (Ծափահարութիւններ։)

«Պ. Սէմպա խօսելով զինուորական կցորդներու ծածուկ, ստորերկրեայ դերին վրայ, զոր կասկածելի գտաւ թէ բանական կարեւոր տեղեկութիւններ կը հաղորդեն բանակներուն վրայ։ Այնպէս չէ՞ ինծի համար, կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ նախամեծար կը համարիմ, չճանչնալ մեզ լրտեսողները։ Արդէն, հակառակ մեր նըկարագրին ուղղամտութեանը, որով կը նողկանք լրտեսութենէն, այնչափ միամիտ չենք որ հակալրտեսութիւն բուռած բանը կազմակերպելու անհոգ գտնուինք։ Ամենէն կարեւոր դէտերը կ'ըլլան այնպիսի գործակալներ զորս չենք ճանչնար, և որոնք մեզի պէս կ'ապրին սրահներու և սրճարաններու մէջ։ 1870ին ամենէն վտանգաւոր լրտեսները Ֆրանսա ապրող այն օտար սպաները եղան որոնք չըսեմ մեր բանակին շարժման գաղտնիքները, որոնք անիմաստ էին (ծիծաղներ) այլ մեր ճամբաները, փապուղիները և կամուրջները ցոյց տուին։ Եթէ այդ դէպքերը կրկնուին, այդ կարգի անձերէն պէտք է զգուշանալ։»

Երեսփոխան Պ. Լազի պատասխանեց թէ պէտք է կարելի եղածին չափ քիչ ծառայականներ ունենալ և հսկել անոնց վրայ։ (Ծափեր)։

Պ. տը Ֆրէսինէ յարեց. «Օտար երկիր գտնուող գործակալ մը կարեւոր պաշտօնն է իր կառավարութեան միշտ տեղեկութիւն հաղորդել կարգ մը ընդհանուր խնդիրներու վրայ։ Զինուորական կցորդ մը երբ ճակատը բաց գործէ, կրնայ մեծ ծառայութիւններ մատուցանել։ Յիշեցէ՛ք Սթոֆէլ գնդապետին մարգարէական, սքանչելի տեղեկագիրները 1870էն առաջ։ (Ծափահարութիւններ։) Այսօր քանի մը տէրութեանց քով գործակալներ ունինք, որոնք մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանեն ինծի, թէ՛ միւս բանակներու կազմակերպութեանը վրայ ընդհանուր գաղափար մը տալով, և բարեկամ ազգերու ծրագիրներուն վրայ առաջնակարգ ծանօթութիւններ հաղորդելով։ Երբ նախարար մը պէտք ունենայ իր գործակալը, երբ սա երկար ատեն մնայ երկրի մը մէջ և այդ տեղի կառավարութեանը մէջ բարեկամներ շահի, կրնայ իր նախարարին հաղորդել կատարելապէս խոստովանելի օգտակար տեղեկութիւններ, զորս իրմէ զատ ոչ ոք պիտի կրնար հաւաքել։ Այդ դերն է զոր կ'ուզեմ որ ունենան օտար երկիրներու մեր գործակալները. օտար երկիրներէ մեր մէջ եկողներէն չեմ վախնար։ Մնաց որ, օտար երկիրներու մեր գործակալներուն մատուցանելիք ծառայութիւնները շատ վեր են ձեր վախցած անպատեհութիւններէն։ Փափուկ խնդիր մը միայն կը մնայ։ Գործակալներու այդ փոխադարձութիւնը դիւանագիտական խնդրին մէկ ճիւղն է. բայց եթէ, վաղը, ջնջենք օտար երկիրներու մեր զինուորական կցորդներուն պաշտօնը, օտար տէրութիւնները միշտ իրենց զինուորական կցորդները պիտի ունենան Ֆրանսայի մէջ, և շատ դժուար պիտի ըլլայ անոնց ըսել. «Ես ետ կանչեցի օտար երկիրներու իմ գործակալներս, դուք ալ ձերինները ետ կանչեցէք։» Այս խնդիրը գործադիր իշխանութեան իրաւասութեանը սահմանին մէջ կը գտնուի. ուստի կը խնդրեմ Ժողովէն մերժել Պ. Սէմպայի առաջարկութիւնը։»

Պատերազմական Նախարարին այս խօսքերը բուռն ծափահարութիւններով ընդունուեցան և մեծ տպաւորութիւն գործեցին Ժողովին վրայ։ Ժողովը մերժեց այդ առաջարկութիւնը։

—Ֆրանսայի պաշտօնաթերթը, կ'ըսէ Բարիզէն երեքշաբթի Թուականով հեռագիր մը, հրատարակեց հրամանագիր մը, որ ներում կը շնորհէ [illegible] Պ. Լուպէի ընտրութեան օրը և յաջորդ օրերը զանազան աղաղակներ արձակելնուն համար դրամական տուգանքի դատապարտուողներուն։ Ասոնց թիւը 250ի կը հասնի։

—Վճռաբեկ ատեանը որոշեց պատերազմական նախարարէն պահանջել Տրէյֆիւսի գործին գաղտնի [illegible], որ պիտի յանձնուի։

—Սէնի եղեռնադատ ատեանը, որ երկուշաբթի սկսած էր դատել «Բանակը Ազգին դէմ» գիրքին հեղինակը Պ. Իւրպէն Կոհիէ ու հրատարակիչը Պ. Նաթանսոն, անպարտ արձակեց զանոնք։

—Նախարարութիւնը, մինչեւ որ ելմտացոյցը քուէարկուի, ամսական երկու առժամեայ ելմտացոյց պիտի ուզէ Երեսփ. Ժողովէն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Բարիզէն երեքշաբթի Թուականով կը հեռագրեն թէ Անգլիոյ Վիքթորիա թագուհին, հեռագիր մը ուղղելով Լորտ Սոլզպըրիի, ծանուցեր է թէ Ֆրանսայի մէջ այս տարի ամեն տարուընէ աւելի խանդավառ ընդունելութիւն մը եղած է իրեն։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԴՈՐԾԸ.— Հռոմէն առջի օրուան Թուականով կը հեռագրեն թէ Բէքինի իտալական դեսպան Պ. Մարթինոյի կողմէ Չին. կառավարութեան տրուած երկրորդ ծանուցագիրը, Իտալիոյ կառավարութեան հրահանգին անհամաձայն ըլլալուն համար, կը կարծուի թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը զայն վերջնագիր պիտի չնկատէ, այլ պիտի կրկնէ իր պահանջումը։

—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին առջի օրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց նախարար Քանէվարօ ծովակալը հարցման մը պատասխանելով յայտարարեց թէ Իտալիա Չինու մէջ գործի ձեռնարկած է՝ չափակից տէրութեանց կատարեալ համաձայնութեամբ։ Բէքինի իտալական դեսպան Պ. Մարթինօ ետ կանչուեցաւ, վասն զի առանց իր կառավարութեան իմաց տալու վերջնագիր մը տուած էր Չինու, հրաւիրելով զայն որ չորս օրուան մէջ սկզբունքով ընդունի Իտալիոյ պահանջումը։ Իտալիոյ կառավարութիւնը հաստատամիտ որոշած է իր պահանջումը դիւանագիտական ճամբով ձեռք բերել։

—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին նոյն օրուան նիստը առանց միջադէպի տեղի ունեցաւ, հակառակ շրջած անհիմն զրոյցներու։

—Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, առջի օրը, երեսփոխան Պ. Ֆրանց Մաեռ ծանոյց թէ հարցաքննել պիտի ընէ կառավարութեան՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կողմէ Չինու մէջ երկիր մը ձեռք անցընելու խնդրին վրայ։ Երեսփոխանը ուզեց գիտնալ թէ արտաքին գործոց նախարար մտադի՞ր է չինական ծովեզերք մը վարձելու, թէ արդէն կատարուած իրողութի՞ւն մըն է, և եթէ այնպէս է, կառավարութիւնը տեղեկութիւններ պիտի տա՞յ հանրային կարծիքը հանդարտեցնելու համար։

ԶԻՆԸՆԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Լահէյէն կը գրեն Մաքէնի թէ ընդհանուր զինընկեցութեան դեսպանախորհուրդը եօթը-ութ շաբաթ պիտի տեւէ։ Դեսպանախորհուրդին բուն իսկ նախագահութիւնը պիտի վարէ Լոնտոնի ռուս դեսպան Պարոն Ստալ. իսկ պատուակալ նախագահը պիտի ըլլայ Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Պոֆոռ։ Լահէյի մէջ մեծ հանդէսներ պիտի տրուին ի պատիւ դեսպանախորհուրդին անդամներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Խորհրդարանին մէջ, անցեալ շաբթու, արտաքին գործոց Նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ վիճաբանուելու միջոցին, երեսփոխան Պ. Բիւթներ տեղեկութիւն ուզեց սպանիական կղզիներ գնելու խնդրին վրայ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. ֆոն Պիւլով պատասխանելով ըսաւ. — «Այդ կէտին վրայ դրական պատասխան չեմ կրնար տալ. բայց կարծեմ թէ ակադեմական վիճաբանութիւններով կարելի չէ ճշդել թէ Հարաւային ծովերու մէջ կղզիներ ձեռք անցընելը Գերմանիոյ օգտակա՞ր է թէ ոչ։ Մնաց որ կացութիւնը այն ատեն որոշ հանգամանք մը պիտի առնէ երբ Սպանիոյ Խորհրդարանը վաւերացնէ սպանեւամերիկեան հաշտութեան դաշնագիրը։ Սպանիոյ Խորհրդարանը լուծուած է և նորը հազիւ պիտի գումարուի ապրիլէն առաջ։ Աւելի բան չեմ կրնար ըսել։»

Պ. Բիւլով յարեց թէ իր նպատակն է թող չտալ Գերմանիոյ որ անարժէք գաղթավայրեր ձեռք անցընէ։

—Գերմանիոյ ծովային Նախարարութեան վերին պաշտօնատարներու նոր կազմակերպութեան համաձայն, ծովակալ Քնօռ նաւատորմին ընդհ. քննիչ անուանուեցաւ և փոխ-ծովակալ Պէնտէմանն պետ ծովային սպայակոյտին։ Այս երկու պաշտօնները նոր հաստատուեցան։

ՀԱԲԷՇԻՍՏԱՆ.— Ասմարայէն կը գրեն Թրիպոլեայի թէ Մենելիքի բանակէտէն եկողներ լուր բերեր են որ Ռաս Մաքոնենն, իր հետեւորդներով Թիկրէ վերադառնալէ առաջ, [illegible] պիտի անցնի։ Մենելիքի և Անգլիացիներուն մէջ Գալլապաթի սահմանագլխի խնդրին կարգադրութիւնը առկախ մնացած է։ Կրնայ ըլլալ որ Հապէշստանի վեհապետը հոն ղրկէ Ռաս Մաքոնէնը, իրաց վիճակը քննելու համար։ Թիկրէի մէջ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։ Ռաս Մաքոնէն եթէ Թիկրէ մնայ, Հորրարն ալ իր իշխանութեան տակ պիտի ըլլայ և հոն պիտի ղրկէ կամ իր որդին և կամ իր հետեւորդներէն վստահելի անձ մը։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ.— Մախաթօներու երկիրէն առնուած լուրերու նայելով, բընիկները նորէն շարժում պիտի ընեն եղեր։ Այդ պատճառով զօրավար Ժուպէր հիւսիսային նահանգները գացեր է։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը ուրբաթ իրիկուն քուէարկեց՝ Ոսկիէ Ծովեզերքի գաղթավայրին համար ուզուած 70,000 անգլիական ոսկիի յաւելուածական վարկի խնդրով։ Գաղթային Նախարար Պ. Չէմպըրլէն այդ առթիւ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ։ Նախարարը նոյն գաղթավայրին զինուորական ծախքերը արդարացնելու համար ըսաւ.

«Տեսած էինք թէ մեր դրացիները քանի անգամ մտած էին Ոսկիէ Ծովեզերքին ներքին մասերը։ Ան ատեն տրամադրելի զինուոր չունէինք, և մեր երկիրները կարելի է որ արշաւանքի մը ենթակայ ըլլային, եթէ զինուորները ժամանակին չհասնէին։ Հետեւաբար սկսանք բնիկներու զօրագունդ մը կազմել, բայց որովհետեւ նոյն միջոցին ֆրանսական արշաւախումբերը մեծ գործունէութեամբ կը շարունակուէին, տեսանք թէ սկիզբէն չէր նախատեսուած աւելի մեծ գործողութիւններ անհրաժեշտ են։»

Ալքոլներու ներածման խնդրին համար Պ. Չէմպըրլէն դիտել տուաւ այն դժուարութիւնը թէ երբ Անգլիա ուրիշ երկիրներու ալքոլներէն աւելի բարձր մաքս մը առնէ, ո՛չ միայն ալքոլի վաճառականութիւնը պիտի կորսնցնէ, այլ նաեւ անոր յարակից միւս վաճառականութիւնները։ Պ. Չէմպըրլէն յարեց թէ Պրիւքսէլի մէջ գումարուելիք դեսպանախորհուրդին բրիտանական պատուիրակները հրահանգ պիտի ստանան յայտարարելու թէ Անգլիա պատրաստ է բարձրացնել ալքոլի մաքսը այնչափ բարձր որչափ տրամադիր ըլլան ընել միւս ազգերը։ Գաղթային Նախարարը յոյս յայտնեց թէ Ոսկիէ Ծովեզերքին գաղթավայրը բարգաւաճ վիճակ մը պիտի ունենայ, նկատելով որ առեւտուրը կ'աւելնայ և ոսկեհանքի գործերն ալ փայլուն ապագայ մը կը խոստանան։ Երեսփ. Ժողովը 49ի դէմ 220 ձայնով մերժեց խնդրուած վարկը զեղչելու համար եղած առաջարկութիւն մը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ.— Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, ուրբաթ օրը, վիճաբանութիւն կատարուեցաւ Վիքթորիա-Նիանզա լճին երկաթուղիի խնդրին վրայ։ Խորհրդարանական յանձնաժողովը առաջարկեց 250,000 մարք զեղչել այն երկու միլիոն մարքէն որ պահանջուած է Թանկայի երկաթուղիի գիծը շարունակելու համար։ Գաղթային վերատեսուչը պաշտպանեց կառավարութեան առաջարկութիւնը, ցոյց տալով այն եռանդը որով Անգլիացիները առաջ կը տանին Ափրիկէի երկաթուղիներուն շինութիւնը։ Բուռն վիճաբանութենէ մը ետքը երկու միլիոնի վարկը ամբողջութեամբ քուէարկուեցաւ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ.— Հեռագիրը ծանոյց թէ Պ. Սէսիլ Ռոտս Պէրլին կը գտնուի, ուր Վիլհէլմ կայսեր ներկայացած է։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ Պ. Սէսիլ Ռոտս նոր ծրագիր մը ունի, այն է Վալֆիշի ծովածոցէն մինչեւ Պուլուվայօ երկաթուղի մը շինել, Ափրիկէի հարաւային արեւմտեան գերմանական ստացուածքներուն մէջէն։ Պ. Սէսիլ Ռոտս պիտի աշխատի գերման սեղանաւորներու աջակցութիւնը ձեռք բերելու։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ երբ ձեռք առին Քուպայի կառավարութիւնը, մաքսային նոր սակացոյց մը հաստատուեցաւ, որուն մէջ նաւերու իւրաքանչիւր թոնոյին համար որոշուած տուրքը այնպէս մը սահմանուած էր որ ամերիկեան նաւերը առաւելութիւն մը կ'ունենային իրենց մրցակիցներուն վրայ։ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին անդամ Պ. Մաք Արթուր այդ խնդիրը ներկայացուցած էր Անգլիոյ արտաքին գործոց Նախարարութեան։ Լորտ Սոլզպըրի պատասխանեց երեսփոխանին, ղրկելով պատճէնը այն շրջաբերականին, որով Մ. Նահանգները ետ առած են նաւերու տուրքը, ուրկէ կը գանգատէին անգլիացի վաճառականները։

ՍՈՒՏԱՆ.— Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ Խարթումի Էմիրին զինուորները տակաւին Շէլքիլա լիճին մօտերը կը գտնուին։ Օմտուրմանէն հեծելազօրքերու գունդ մը Սպիտակ Նեղոսի աջ եզերքը ղրկուեր է, հսկելու համար որ Գորտոֆանի մէջ Էմիրին բանակէտը Ապպա կղզիին հետ յարաբերութիւններ չունենայ։

ՖԻԼԻՓՓԻՆԵԱՆՆԵՐԸ.— Երէկ ծանուցինք թէ Ակուինալտօ չուզեր յանձնել սպանիացի գերիները։ Մատրիտէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով Ակուինալտոյի այս մերժումին պատճառը սա է եղեր թէ Բոլավիէխա զօրավարը, այժմ պատերազմական նախարար, Ֆիլիփփեանց հրամանակալ եղած ատեն Մանիլայի մէջ հրացանի բռնել տուեր է Րիզալ անուն ապստամբապետը։

—Նոր զօրքեր պիտի ղրկուին Մանիլա։ Օթիս զօրավարը հրաման ստացաւ բնիկ զօրախումբեր կազմել Ֆիլիփփեանց մէջ։ Բնիկները կը շարունակեն կրակ ընել ամերիկեան զինուորներուն վրայ, մանաւանդ Սան-Բէտրօ-Մաքաթիի կողմը. ատկէ զատ ուրիշ տեղեր հանդարտութիւն կը տիրէ։ Տասնըհինգ օրէն կը սկսի անձրեւներու եղանակը, որով անկարելի պիտի ըլլայ կռիւը։ Օթիս զօրավարը այդ պատճառով փութով պիտի գործէ վճռական մեծ հարուած մը տալու համար։ Մանիլայէն ամերիկեան նաւ մը Զամպոանկօ (Մինտանաօ կղզի) պիտի երթայ ամերիկեան դրօշը պարզելու համար։ Այս կերպով Ֆիլիփփեանց այն նաւահանգիստներուն վրայ որոնք միջազգային տեսակէտով կարեւորութիւն մը ունին, ամերիկեան դրօշը պիտի ծածանի։

ՄԱՌՇԱՆԻ ԱՐՇԱՒԱԽՈՒՄԲԸ.— Ատտիս-Ապապայէն (Հապէշստանի մայրաքաղաքը) փետր. 8 Թուականով կը գրեն Բարիզի թերթերուն թէ Մառշան ու իր խումբը Պուրէ ժամաներ է որ Տէճազ Թէսամմայի կառավարած նահանգին մայրաքաղաքն է։ Ֆրանսական արշաւախումբը այլեւս կատարելապէս ապահով վիճակի մէջ է։ Ատտիս-Ապապայէն ղրկուած ֆրանսացի երկու բժիշկները՝ դեղերով, ուտելիքներով ու հագուստներով, միացեր են Մառշանի Պուրէի մէջ։ Մառշան ու Պառաթիէ Սոպրին Սոպաթի և շրջականներուն քարտէսները պատրաստեր են։ Մառշան ու իր խումբը ժամանակ մը հանգիստ պիտի ընեն Պուրէի մէջ, որուն կլիման շատ զով է։ Պուրէ քսան օրուան ճամբով հեռու է Հապէշստանի մայրաքաղաքէն։

ԿԱԼԼԷՍԻ իշխանուհին ու աղջիկը չորեքշաբթի օրը Լոնտոնէն մեկներ են Բարիզի ճամբով Մարսիլիա երթալու, ուրկէ Օզպրն զբօսանաւով Աթէնք պիտի ուղեւորին և տասնըհինգ օր չափ հիւր պիտի ըլլան հելլենական արքունիքին մէջ։

ՀՈԼԼԱՆՏ կառավարութիւնը, զինուորական հրամանատարներու տեղեկագրին վրայ, կ'ուսումնասիրէ ռազմական իրեղէնները նորոգելու խնդիրը։

ՔՈՆՆՈԹԻ դուքսը ու դքսուհին այս շաբթու Աղեքսանդրիայէն Աթէնք երթալով արքայական զբօսանաւին կողմէ պիտի հիւրընկալուին։

ՑՈՐԵՆԻ ՍՈՒՐԵՏՈՒՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Բեթերպուրկէն կը հեռագրեն թէ ցորենի վաճառականութիւնը կանոնաւորելու նպատակով կազմուած յանձնաժողովին մէջ Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Վիթէ առաջարկեր է որ օտար դրամատուններ ալ մասնակցին Ռուսիոյ վաճառականութեան զարգացմանը։

ՏՈՔԹ. ՍԹՈՅԼՈՎ.— Պուլկարիոյ նախորդ նախարարապետ տոքթ. Սթոյլով մտադիր է բոլորովին քաշուիլ քաղաքական կեանքէն և երկար ատեն արտասահման մնալ։ Տոքթ. Սթոյլով նախ ընտանիքով Սպանիա պիտի երթայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Հայրապետը փետր. 16ին Թիֆլիզի Ներսիսեան դպրոցը այցելելով՝ առաջարկեր է Հոգաբարձութեան՝ այդ դպրոցին յատուկ նոր շէնքի մը կառուցման համար հող գնել Հալաբար թաղին մէջ, որ առողջապահական տեսակէտով յարմար է այդ տեսակ հաստատութեան մը։

—Նախիջեւանի և Պեսարապիոյ թեմին առաջնորդ Տ. Ցուսիկ վարդապետ Ս. Էջմիածնի Սինոդին անդամ նշանակուած ըլլալով, անոր յաջորդ նշանակուեր է Տ. Սուքիաս արքեպիսկոպոս Պարզեանց։

—Ամերիկեան և գերմանական Որբանոցներու մէջ պատսպարուող հայ որբերու կրօնական դաստիարակութեան խնդրին նկատմամբ եղած բանակցութիւններուն վրայ, նպաստաւոր կարգադրութիւն մը տեղի ունեցած է. այս կարգադրութիւնը ծանուցուած ըլլալով Պատրիարքարանի, անոր մասին մանրամասն տեղեկութիւնները յառաջիկային Պատրիարքարանի կողմէ ազգ. թերթերուն պիտի հաղորդուին հրատարակուելու համար։

—Վաղուան Խառն Ժողովի մէջ Վանայ նորընտիր առաջն. տեղապահ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Ասլանեանի պաշտօնի մասին վերջնական որոշում մը պիտի տրուի։

—Մէրսինի ազգ. վարժարաններուն ուսուցիչ Հրանտ սարկաւագ շնորհակալութեան գիր մը յղած է Ս. Պատրիարք Հօր և Կրօնական Ժողովին, զինքը վարդապետ ձեռնադրուելու արժանի դատած և այս մասին հարկ եղած հրահանգը տուած ըլլալնուն համար։

—Թիֆլիզէն կը հաղորդեն մեզ թէ Յ. Խուդադեանի կտակով թողած ժառանգութիւնը, որուն գործադրութիւնը յանձնուած է Կովկասեան Հայոց Բարեգործական ընկերութեան, ներկայ տարւոյ յունուար 1ին կը հասնէր 111,982 ռուբլիի։ Այս ժառանգութիւնը կը բաղկանայ անշարժ կալուածներէ, արժէթուղթերէ և պատրաստ դրամէ։ Ընկերութեան վարչական խորհուրդը պաշտօնական հաստատութեանց հետ անհրաժեշտ եղած ձեւակերպութիւնները կատարած ըլլալով՝ վերջնապէս սեփականատէր դարձեր է իրեն կտակուած այդ կարեւոր գումարին։

—Գատըգիւղի քահանայական դասը և Թաղ. Խորհուրդը թաղեցիներուն խնդրանաց համաձայն Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի Իզմիր ուղեւորութեան առթիւ խնդրեր են Պատրիարքարանէ որ Երուսաղէմայ Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան Մեծ Պահքի, Զատկի և յաջորդ տօնական օրերու մէջ տեղւոյն եկեղեցիին քարոզիչ կարգուի։

— Կէտիկ Փաշայի քահանայական դասը և Թաղ. Խորհուրդը խնդրած են Պատրիարքարանէն որ երաժիշտ դասատու տիրացու Մաքսուտ Գալֆաեանը տեղւոյն եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրուի. խնդիրը Կրօն. Ժողովին նկատառութեանը յանձնուեցաւ։

—Փետրվար 13ին Բագուի մէջ թատերական շքեղ ներկայացում մը տրուեր է ի նպաստ Տիկին Սիրանոյշի, հանդիսականներու խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Բաց ի մուտքի հասոյթէն, որ 2000 ռուբլիէն աւելի եղեր է, Տիկին Սիրանոյշ բազմաթիւ ընծաներ ստացեր է՝ 5000 ռուբլիի արժողութեամբ. այս կերպով, երեկոյթին ընդհանուր հասոյթը 7000 ռուբլին կ'անցնի։ 700 ոսկի մէկ նուաստի ներկայացումի՛. Հայ դերասանուհիները հազուագիւտ կերպով աստնկ բաղդի մը կրնան հանդիպիլ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան մասնագէտ խորհրդական անուանուեցաւ օգնական Րաիֆ պէյ։

—Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Խարբերդի նահանգին տուրքերու տնօրէն Հիւսէին Հիւսնի էֆ.ի և Տրապիզոնի նահանգին տուրքերու տնօրէն Հիւսէին Հիւսնի էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.— Վեհ. Սուլթանը հեռագիր մը ուղղելով Իտալիոյ Թագաւորին, շնորհաւորեց Ն. Վեհափառութեան ծննդեան տարեդարձը։ Ումպերթօ Թագաւորը հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

ՍԱՄՈՍԻ նոր իշխան Քոսթաքի էֆ. Վաեանի երէկ առտու Իզմիր ուղեւորեցաւ ռուսական շոգենաւով, ուրկէ պետական շոգենաւով մը Սամոս պիտի ուղեւորի։ Կինը, զաւակները և անոր Սամոսի իշխանապետութեան Կ. Պոլսոյ գործակատար Կանկոս էֆ.՝ շոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին։

Քոսթաքի էֆ. մայրաքաղաքէս մեկնելէ առաջ կայս. պալատ երթալով հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

Քոսթաքի էֆ. Վաեանի, բնիկ Նըվշէհիրցի, 53 տարեկան է։ Նախնական ուսումը Ֆէնէրի մայր վարժարանին մէջ ստանալէ ետքը Աթէնքի համալսարանին մէջ իրաւագիտութիւն ուսաւ։ 1863ին Կ. Պոլիս դառնալով ժամանակ մը մնաց իր հօրը քով որ սեղանաւոր էր։ 1868ին դատաւորական ասպարէզը մտնելով զանազան պաշտօններ վարեց. առեւտրական ծովային դատարանին նախագահ եղաւ. վերջին անգամ վերաքննիչ ատեանի առեւտրական ճիւղին նախագահն էր։ Իր պաշտօնէն զատ քանի մը յանձնաժողովներու անդամակցած է։ Նաւային և Մուլքիյէ վարժարաններուն մէջ առեւտրական իրաւագիտութեան ուսուցիչ էր։ Բարձրագոյն հրամանով առեւտրական շոգենաւերու կանոնագիր մը պատրաստեց, որ այժմ կ'ուսումնասիրուի ծովային պաշտօնարանին մէջ։ Թուրքերէնէ յունարէնի թարգմանած է քաղաքային դատավարութեան և դատարաններու կազմակերպութեան օրէնքները, թաղապետական կանոնագիրը և ուրիշ օրէնքներ։ Քոսթաքի էֆ. Իւլայի Ա. աստիճան ունի և Օսմանիէ ու Մէճիտիէ պատուանշաններու Բ. աստիճանները. նոյնպէս սերպական Թագովօ պատուանշանի մեծ սպայի խաչը։

— Ցունաց Պատրիարքական Փոխանորդը երէկ այցելութիւն տուաւ Քոսթաքի էֆ.ի և Տ. Կոստանդիանոս Ս. Պատրիարքին կողմէ ողջերթ մաղթեց։

Բ. ԴՈՒՌԸ կ'ուսումնասիրէ տէրութեան գանձուն հասոյթները աւելցնելու խնդիրը, հինգ մենավաճառ մենաշնորհ տալով։ Ծրագիրը աւելի մանրազնին քննութեան մը պիտի ենթարկուի։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.— Ֆրանսական դեսպանատունը, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, կայս. կառավարութեան մօտ դիմումներ ըրած էր ի նպաստ Կ. Պոլսոյ քարափներու Ընկերութեան։ Կայս. կառավարութիւնը հրամայեց քննութեան ենթարկել այն խնդիրները զորս ընկերութիւնը ըրած է՝ կառավարութեան հետ իր ունեցած պայմանադրութեան 17 յօդուածներուն վրայ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ արտաքոյ կարգի պատուիրակ Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշա Գահիրէի մէջ այցելութիւն տուեր է Քոննոթի դուքսին։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսեր զբօսանաւը [illegible], վաղը Վոսփորէն պիտի անցնի Քրոնշթատ երթալու համար։

ԼԷՖԹԻՄՈՆ ԷՖ.— Ռուս կառավարութիւնը Ս. Սթանիսլաս պատուանշանի մեծ սպայի խաչը տուաւ ոստիկանութեան ընդհ. քննիչ Լէֆթիմոն էֆ.ի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ զանազան ընկերութեանց առաջարկուած էր ընդարձակ շէնք մը կառուցանել, ուր հաստատուին այդ երկաթուղիներու վարչութիւնները, նկատելով որ իւրաքանչիւրին կողմէ հիմա վճարուած վարձքերը բաւական պիտի ըլլան շինութեան ծախքին։ Այս առաջարկութիւնը քանի մը ընկերութիւններու կողմէ ընդունուած է և գործադրութեան պիտի դրուի։ Օսմ. Պանքան իր դիմացը գտնուած ընդարձակ գետնի մը վրայ պիտի կառուցանէ շէնք մը, ուր պիտի հաստատուին Իզմիր-Գասապայի, Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ միացեալ գիծերու և երկաթուղիներու ընդհ. Ռէժին։

ՆԷՎՐՈԶԸ ՍՈՒԼԹԱՆԻ.— Յառաջիկայ երեքշաբթի, մարտ 9, գարնանամուտի տօնին առթիւ, Պարսից դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ կառավարութիւնը Բեւեռային Աստղ պատուանշանի Ա. աստիճանը տուաւ Բ. Դրան արտաքին Թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյի։ Վազա պատուանշանի Բ. աստիճանը՝ Խարիճիէի Թարգման Սաւէտտին պէյի և Ե. աստիճանը՝ Բերայի կառավարչին Թարգման Նիքոլա Կալիչի էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններու գործածութիւնը։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Հիճազի կուսակալութիւնը հեռագրած է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ երեքշաբթի օրը Մէքքէի մէջ ժանտախտէ դէպք չէ պատահեր։ Ճիտտէի մէջ ժանտախտէ երկու հոգի մեռեր են։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻ մէջ կալուած ունեցողներէն ոմանք իրենց կալուածներու Նորոգութեան ծախքին կէսը վճարած և կէսին համար ալ մուրհակ տուած էին որոշեալ պայմանաժամի մը մէջ հատուցանելու համար։ Արդ, Պաշտօնական զեկոյց մը կ՚ըսէ թէ ատոնցմէ ոմանք, թէև մուրհակին պայմանաժամը աւարտած, սակայն տակաւին վճարում ըրած չըլլալով, ատոնց պարտքին համար տոկոս պիտի բանի, և, ինչպէս գրուած է մուրհակներուն մէջ, խանութնին պիտի գոցուի և մուրհակներու պարունակութեանը համաձայն հարկ եղածը պիտի գործադրուի։

ՊԱՐՍԻՑ փախճանեալ Նասրէտտին Շահին կինը և եղբօրորդին իրենց հետեւորդներով երէկ Պաթումէն մայրաքաղաքս ժամանեցին և Պարսից դեսպանատունը առաջնորդուեցան։

ՏԱՂԱՒԱՐՆԵՐ.— Ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ տաղաւար շինելը կայս. Իրատէով արգիլուած է և նկատելով որ Գումգաբուէն մինչեւ Սիրքէճի երկաթուղիի գծին երկու կողմը գտնուած այդ կարգի խրճիթներ տգեղ տեսարան մը կը պարզեն, որոշեց թաղապետական բոլոր շրջանակներուն մէջ գտնուած տաղաւարները վերցնել, ատոնց մէջ բնակողներէն կարողութիւն ունեցողները ոստիկանութեան միջոցաւ դուրս հանել և աղքատներուն համար ալ մասնաւոր տեղ մը միաձեւ տուներ շինել։

ԵՎԳԱՖԻ նախարար Ղալիպ փաշա որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով երէկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդի նիստին։

ՍՊԱՅԱԿՈՅՏԻ Դ. ճիւղին տնօրէն Լօմէր Քեամիլ փաշա մեռաւ։ Թուրք լրագիրները կը գովեն անոր զինուորական մեծ կարողութիւնը, յաւելով որ մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցած է տէրութեան։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ մաքսատուններուն համար երեք քիմիագէտներ կարգուեցան որոնք են Լիոնի համալսարանէն շրջանաւարտ Աչմէտ Հիւսէյին էֆ., Վիէննայի քիմիական աշխատանոցէն վկայուած Տոքթ. Ճէվատ էֆ. և հինգ տարի Լոնտոնի մէջ քիմագիտութիւն ուսած Տօքթ. Բիզա էֆ.։

ԹՈՒՐՔԻԱ բնակող Գերմանացիները Գերմանիոյ Նաւատորմին յաւելման ի նպաստ իրենց մէջ հանգանակութիւն մը կատարած են և արդիւնքը Պէրլին պիտի ղրկեն։

ԳԵՐՄԱՆ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ. — Գերմանացի հարիւր քսան զբօսաշրջիկներ վաղը Կ. Պոլիս պիտի գան աւստրիական Պոհեմիա շոգենաւով։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱԶԱՐԻՆ վիճակահանութենէն ականակուռ ծխափողը շահեցաւ 111,443 թիւը։ 28,315 թիւն ալ տասը ոսկի շահեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ օսմ. դեսպան Գնդապետ Ֆէթհի պէյ երէկ մայրաքաղաքս եկաւ։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ վարժարանին շրջանաւարտները ամէն տարի Միլքիէ և զինուորական բարձրագոյն վարժարանները կ՚ընդունուէին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ ատոնք Միլքիէ ու զինուորական բարձրագոյն վարժարանները մտնելէ առաջ անոնց երկրորդական ճիւղերը յաճախեն, աւելի հիմնական կերպով ուսանելու համար։

ԹՐԱՄՈՒԷՅ.—Պաղտատի երեւելիներէն Բաշաճըզատէ Ապտիւրրահման էֆ. մենաշնորհ խնդրած էր Պասրայի մէջ թրամուէյի գիծ մը շինելու համար և հանրօգուտ շինութեանց Խորհուրդը այդ մասին քննութիւն կատարելով արդիւնքը մատուցած էր Բ. Դրան։ Պետական Խորհուրդը նկատողութեան առնելով այդ տեղեկագիրները, ինքն ալ տեղեկագիր մը պատրաստած և մատուցած է Մեծ-Եպարքոսին։

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ պաշտօնեաններու յանձնաժողովը՝ տէֆթէրտարներու, հաշուակալներու և դպրապետներու ընտրութեան համար պատրաստուած տեղեկագիրը վաւերացնելէ յետոյ զանոնք կը մատուցանէ կայս. պալատ։ Այս անգամ որոշուած է որ ընտրուած պաշտօնեաներուն վաւերացուած մէկ կենսագրութիւնն ալ ընտրութեան տեղեկագիրներուն հետ մատուցուի կայս. պալատ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց Խորհուրդը նկատողութեան առած է Պ. Վիժիէի առաջարկը որով արտօնութիւն կ՚ուզէ երկաթուղիի գծեր շինել Կէլիպոլուի ու Լաբսէքիի կողմերը։

ԽԱՆԵԱՅԷՆ կը գրեն թէ Լաբսիխթէ լիճը մաքրելու համար արտօնութիւն ստացած անձին և շրջակայ հողերու տէրերուն մէջ եղած անհամաձայնութիւնը վերջնական կերպով կարգադրուեր է։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալ Քեամիլ փաշա, տէֆթէրտար Սէյֆէտտին պէյի հետ, Մանիսա գացեր է։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 8 1/2 Բերայի Փըլ Պուրնը Թաղը, Գրահի փողոցին մէջ հրդեհ ծագելով փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։ Տունը Էլմաս անուն հայ կնոջ մը սեփհականութիւնն էր և գինեպան Գալուստ ու մսավաճառ Նիքոլի վարձով կը բնակէին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ. Շթրաուս առջի օրը այցելութիւն տուաւ Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյի։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԷՆ կը գրեն թէ փետր. 10էն ետքը օդերը աւրուելով առատ ձիւն տեղացեր և փոխադրութիւնները դժուարացեր են։

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ պայմանաժամը աւարտած անցագիրներու վրայ նորէն անցագիր կը տրուի, առանց իլմուխապէրի, ծանոյց ամէն կողմ որ օրինական տրամադրութիւնը յարգուի և առանց իլմուխապէրի անցագիր չտրուի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաշուակալ կարգուեցաւ նոյն պաշտօնարանին հաշուակալութեան դիւանին տեսուչ Թէվֆիգ պէյ։

ՍԻՆՈՊԻ անտառներու քննիչ կարգուեցաւ Տէնիզլիի անտառներու նախկին քննիչ Միհրան էֆ.։

ԱՐԲԵՑՈՒԹԵԱՆ ԶՈՀ.—Երէկ առտու կանուխ Թաքսիմի Պօղազքէսէն փողոցին մէջ կիսաշէն տան մը երկաթեայ գերաններուն մէջէն մարդու դիակ մը կախուած էր՝ գլուխը և մարմինը սոսկալի վէրքերով ծածկուած։ Ոստիկանութիւնը իմանալով անմիջապէս քննութեան ձեռնարկեց։ Հաստատուեցաւ թէ այդ դիակը Մկրտիչ անուն Վանեցի Հայու մըն է որ այդ կիսաշէն տան կից գտնուած տունը բնակող Ֆընտըգլեան Արտաշէս և Արամ էֆ.ներուն խոհարարն էր։ Մկրտիչ գինեմոլ էր, և այդ իրիկունը՝ խոհանոցին մէջ իր գործը աւարտելէ ետքը, իր խուցը քաշուած էր ուր կ՚երեւայ թէ խմելու սովորութիւն ունէր, դուռը կղպած պահելով։ Կէս գիշերուան մօտ, դուրս ելլելու պէտք ունենալով, պատուհանը դուռ կը կարծէ և գահավէժ վար կիյնայ, կիսաշէն տան գերաններուն վրայ. մահը անմիջական եղած է։

ՔԱԼԻՄՆՈՍԻ մօտերը անցեալ շաբթու Քասեանի անուն օսմ. առագաստանաւ մը, որ Փուչայէն ճամբայ ելած էր 130 հազար քիլօ աղ բեռցած, ժայռերու զարնուելով ընկղմեր է։ Նաւապետը ու նաւաստիները ազատուեր են։

ՊՈԼՍՈՅ Մէրճան թաղին մէջ երէկ Հասան անուն մարդ մը ձիու մը կողմէ կոխկռտուելով մէկ ոտքը կոտրեցաւ։

ՖԷՆԷՐԻ Ցունաց վարժարանը առջի գիշեր գողեր մտնելով ժամացոյց մը ու հովանոց մը գողցեր են։ Տնօրէնին սենեակը գտնուած դրամարկղը ուզեր են կոտրել, բայց չեն յաջողեր։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՔԸ

Սիւքին Տնօրէնութիւնը կը հաղորդէ մեզ թէ սխալ է՝ տեղական թերթերու մէջ արձագանգ գտած այն լուրը թէ լարախաղաց կամ ձիամարզիկ աղջիկ մը (Օր. Ռու) մեռած ըլլայ Սիւքին մէջ, ներկայացման միջոցին։ Այս լուրը ծագում առած էր Հէյթէր անուն երգչուհիի մը Բարեկենդանի կերուխումներու միջոցին մեռած ըլլալու լուրին հետ շփոթութենէ մը։ Արդէն, Սիւքի խումբին մէջ Ռու անունով աղջիկ չկայ։

Սիւքին ներկայացումները կը շարունակեն եզական յաջողութեամբ մը և նմանը քիչ անգամ տեսնուած բազմութեան մը ներկայութեամբ, ամէն իրիկուն։ Օր օրի նորանոր յաւելումներ կ՚ըլլան յայտագրին վրայ, և հետաքրքրական ու ճարտար խաղերով ու փորձերով կը ճոխանան ներկայացումները։

Վիշի-Էթայի բոմբոններուն գտած յաջողութիւնը պատճառ եղած է որ շատ մը կեղծ տեսակները ելլեն անոր, սակայն դեռ ոչ ոք կը համարձակի կեղծել Վիշի-Էթայի նշանը կրող պնակը։ Յիշեցնենք թէ Վիշի-Էթայի բոմբոնները հատով չեն ծախուիր, այլ հարիւր բոմբոն պարունակող սրուակներու մէջ, որոնց երկու ֆրանք գին նշանակուած է և որոնց վրայ կը գտնուի Վիշի-Էթայի նշանը՝ ուրկէ կը հաստատուի թէ բոմբոնները Վիշի-Սէլէսթէն, Վիշի-Կռանտ Կրիլ և Վիշի-Օբիթալ հռչակաւոր աղբիւրներուն արտադրութիւններն են։

ԱԶԴ

Հանրային Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 200 թոնօ Ա. տեսակէ Քարտիֆ հանքածուխի հայթայթումը, վերջնական նուազուրդէն 8 օր ետքը յանձնելի՝ վարչութեան կեդրոնը, Պոլիս։ Յանձնուած հանքածուխերը պիտի կշռուին Հանրային Պարտքի կեդրոնին մէջ։ Առժամեայ նուազուրդը պիտի փակուի մարտ 8/20, ժամ 9ին (Ը. Թ.) և հինգ օր պայմանաժամ պիտի տրուի 100ին 3 զեղչի մը համար։ Վերջնական նուազուրդը որոշուած է մարտ 13/25 օրը, ժամ 9ին, վարչութեան կեդրոնատեղին։

1—8 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Հեռագիր

ԼՈՆՏՈՆ, 15 մարտ. —Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև եղած խնդիրները ի մօտոյ պիտի կարգադրուին։

ՍՈՖԻԱ. —Առեւտրական Նախարար Պ. Նաչէվիչ և Ելմտական Նախարար Պ. Թէնէվ Վիէննայէն հոս կը սպասուին։ Փոխառութիւններու կնքումը, որոնց ստոյգ մանրամասնութիւնները տակաւին յայտնի չեն, հոս մեծ գոհունակութիւն պատճառած է, թէև փոխառութեան պայմանները կարծուածին չափ նպաստաւոր չըլլան։ Կ՚ըսուի թէ Պուլկարիա առայժմ հինգ միլիոն Ֆր. միայն պիտի ստանայ, մայիսին 30 միլիոն և սեպտ.ին 15 միլիոն, ընդամէնը 50 միլիոն Ֆր.։ Ասկէ զատ սակերու միացման փոխառութենէն ալ Պուլկարիա 28 միլիոն Ֆր. պիտի ստանայ, որով Պուլկարիոյ ձեռքը 78 միլիոն Ֆր.ի գումար մը պիտի անցնի վեց ամսուան մէջ։ Սակերու միացման փոխառութեան նոր պայմանագրութիւնը, նախորդին հետ բաղդատելով, առաւելութիւն մը ունի, այն է թէ շրջաբերութեան հանուելու գինը հարիւրին մէկ շահ մը ցոյց կու տայ Պուլկարիոյ։

ԹԷՀՐԱՆ. —Պարսկաստանի զանազան նահանգներուն մէջ հունձքերը շատ գէշ ըլլալով, Պարսկաստանէն արմտիքներու արտածութիւնը արգիլուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Նորէն զրոյց կայ թէ Օռլէանի իշխանը մօտերս պիտի նշանուի Կալլէսի իշխանին աղջկանը։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ արտաքին գործոց Նախարարութիւնը բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը թէ Ծայրագոյն Արեւելքի աւստրիական մարտանաւերուն հրաման տրուած ըլլայ գրաւել չինական նաւահանգիստ մը։

ԱԹԷՆՔ.— Մանտինիայի հողմը երկու գիւղախումբերու բնակիչները իրարու հետ կը կռուին. մէկը միւսէն բաւական տեղ յափշտակեր է։ Զինուորներ ու դատական պաշտօնեաներ ղրկուեր են հոն կռիւը վերջացնելու համար։ Մինչեւ հիմա երկու կողմէն բաւական մարդ մեռած է։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 15 մարտ.— Լէոն ԺԳ. Պապը տեսակցութեան մը միջոցին Տրէյֆիւսի գործին վրայ խօսելով յայտարարեց թէ ճշմարիտ դատարանը վերջնապէս գտնըւած է և թէ ամբաստանեալը գտած է իր սովորական դատաւորները, որոնք լուսաւորման և անկողմնակալութեան ամենէն մեծ երաշխաւորութիւնները կ՚ընծայեն։ Պապը գովեց Ֆրանսայի Նախագահ Պ. Լուպէին և յարեց թէ կը մաղթէ որ Ֆրանսայի մէջ միտքերը հանդարտին։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, արտաքին գործոց նախարար Գանէվարօ ծովակալը նորէն յայտարարեց թէ Իտալիա հաշտարար կերպով պիտի գործէ Չինու մէջ, որպէս զի միջազգային անդորրութիւնը չվրդովէ։ Նախարարը յոյս յայտնեց թէ Շամմունի նաւահանգիստին գրաւումը խաղաղ կերպով պիտի կատարուի։

ԲԱՐԻԶ.— Այսօր տեղի ունեցաւ Սիւէզի պարտատոմսերու վիճակահանութիւնը։ 72512 թիւը շահեցաւ հարիւր հազար Ֆր.։

—Բարիզի քաղաքապետութեան 1865ի փոխառութեան վիճակահանութիւնը այսօր կատարուեցաւ։ 571,222 թիւը շահեցաւ հարիւր հազար Ֆր.։

Տես Դ. երես. Պայպլ Հաուսի հրատարակութիւնները։

Անհաւատալի

Իրենց լուսանկարը ընդօրինակել փափաքողները վեց օրուան մէջ պիտի ստանան

30 ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ «ՊԻԺՈՒ»

7 1/2 ղրուշի փոխարէն

Դիմել Պիւռօ Աստղիկ
Զօպանեան եղբարց
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 350
Պօն Մարշէի քով (առաջին յարկ)
3—5 182

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

4 Մարտ 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 766.
Ջերմաչափ 6.

Օդը պայծառ։
Կէս օր. — Ժամը 5.48։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	8
Սելանիկ	—	7
Իզմիր	—	7
Հալէպ	—	—
Էնկիւրի	—	4
Պրուսա	—	7
Արխանկել	22	—
Պետերսպուրկ	—	0
Մոսկուա	7	—
Բարիզ	—	2
Վիեննա	—	3
Օտեսա	—	2
Սոֆիա	—	0
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.—
Հանդարտ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Շար. երէկի թիւէն)

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր՝ 25 քաշ շաքարեղէն։ Սարգիս Կիւլպէնկեան որդիք՝ իրենց հանգուցեալ հօր հոգւոյն համար հաստատութեանս ընդհանուր պաշտպանելոց տուած հոգեհացին առթիւ նուիրած են՝ 500 քիլօ հաց, 74 քաշ բրինձ, 950 հատ մանտարին, 160 քաշ միս, 40 քաշ իւղ, 200 հատ լեմոն, 65 քաշ շաքար, 100 հատ հաւկիթ, 40 քաշ խմիկ, 2 ուկէս քաշ օղի, կէս քաշ թէյ։

Կիւրլէի ազգայիններէ հանգանակուած տեղւոյն Տ. Գաբրիէլ քահանայի միջոցաւ՝ 1 կողով ձիթապտուղ (78 քաշ), 1 տակառ ձէթ (46 քաշ), Գառնիկ էֆ. Սարգիսօֆ 3 հատ պատի ժամացոյց, Տիկին Սրբուհի Պէնլեան և որդին Ահարոն Պէնլեան՝ իրենց որդւոյն և եղբօր Եդուարդ էֆ. Պէնլեանի ամուսնութեան առթիւ 10 զոյգ (ալեար ֆիլիթ) կալերս։ Արմենակ էֆ. Մանուկեան և եղբայր՝ 12 թաքէթ բամպակ (մամարանին համար)։ Յակոբ էֆ. Պալապանեան ի Պրուսա 1 պարկ լուբիա (79 քաշ), Միհրան էֆ. Գ. Գաբամաճեան 1 ծրար ամերիքան, Համբարձում էֆ. Թորոսեան 1 ծրար թիւլի պասմա, 1 ծրար թիպէթ, Տիկին Սրբուհի Համբարձումեան 12 զոյգ գուլպա, Եավրուեան-Խասգալեան ընկերութիւն 1 սնտուկ թէյ (7 քաշ), Պալթաեան եղբարք 32 հատ քարոթի քազմիր երես, Մաքսուտ էֆ. Հայէնց 2 ծրար ամերիքան, բարեսէր մի 12 հատ պղամա եսզմա, Ցարութիւն Նշանեան վասն հոգւոյ տիկին Վարդենի Պօղոսեանի 4 հատ կտրուած հաւ, դեղավաճառ Գասպարեան էֆ. 3 հատ ջերմաչափ, Նազարէթ էֆ. Գասպարեան 1 պարկ խահուէ (45 ու կէս քաշ), Տիկին Մհր. Մարիամ Կ. Գասպարեան Սիվրիհիսարցի 26 զոյգ բրդեայ գուլպա, Ստեփան էֆ. Պէնկեան 1 ծրար կարմիր քօրտէլա, 2 տուփ ծաղիկ, 2 հատ սկիւռի բիւլ ծածկոց և 2 ծրար պարզ բիւլ, Ս. Ղ. Պարտիզպանեան 360 պրակ սիգառի թուղթ, Մարտիկ էֆ. Շիրինեան 180 պրակ սիգառի թուղթ։

* * *

Սափրիչ արհեստաւորներէն հետեւեալ բարեսէր ազգայինք՝ ըստ իրենց բարի սովորութեան՝ յունուար ամսոյ մէջ եւս Հիւանդանոց գալով անձնուիրաբար ածիլած են պատսպարեալները։ Այդ սափրիչներն են՝ Գումգաբուէն Ուստա պաշի Ցարութիւն աղա և Գէորգ աղա, Բարմաքգաբուէն Մհր. Յակոբ աղա Խըրխըրեան, Սամաթիոյ Եէնի Մահալլէէն Մհր. Համբար աղա և Պետիկ աղա, և Սամաթիոյ Տամլաճըի սրճարանէն Ալեքսան աղա։

Ի նպաստ հաստատութեանս հրապարակ ելած սիկառի թուղթի յունվար ամսոյ հասոյթը՝ 1556 ղրուշ եղած է։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր Գ. Մ. ԱԼԵՆԱՔԵԱՆ
Փ. Ատենապետ ՏԻԳՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ԲԱԶԷ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սթամպօլ Մահմուտ փաշա Ապուտ էֆէնտի, Եէնի Ջարշի թիւ 5-6.

Վաճառատունս՝ իր առաջին եռամեայ շրջանին մէջ արդեամբ ցոյց տուաւ թէ իր խոստումներ գործադրելու կարող էր եւ հաստատուն ազգային յաճախորդաց կողմէ քաջալերուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ արդէն հասարակութենէն այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ որքան աւելի խնամեալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձներն, այսօր կը համարձակի՝ թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ՝ գեր ի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղինաց տներէ և այնպիսի գներով որ յանձնարարեալ զգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր ըլլալով հանդերձ, 40 0/0 շահ մը պիտի գտնեն վաճառատունս պատուաւորողները։

Բազէի հիմնադիրը հրապարակիս ծանօթ չուխայի վաճառատան մը տէրերն ըլլալով, իրենց նպատակն եղած է տիպար հայ գործարան մը պատրաստել և միանգամայն չուխայի սպառումը բարձրացնել մեծաքանակի փոքրիկ շահով մը, յաճախորդաց թողլով բոլոր արհեստական շահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալ։ Ահա Բազէի անմրցելիութեան գըլխաւոր գաղտնիքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ թիւն 2 ղրուշ 112

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1899 Տարւոյ
Սեփհականութիւն Ս. Փրկչի ազգային Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 2 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, միջին յարկ թիւ 48, 49, 50։ (Կնիք)

Եթէ կուզէք
ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ
Կարդացէ՛ք
ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	22
Ամէնէն բարձր գին	»	25	23
Ամէնէն վար գին	»	25	20
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	123	75
Ամէնէն բարձր գին	»	124	—
Ամէնէն վար գին	»	123	37

ԲԱՑՈՒՄ 4 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	22 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	123	75
Օսմանիյէ		410	—
Ռէժի		292	—
Օսմ. Պանքա		12	87
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹԹ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	
Օսս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	4	35
Օսմ. Ապահ. Ըն.		2	20
Թրամուէյ բաժնեթ		330	—
» ժուիսանս		232	—
» պարտամ.	Ֆր	502	—
Տէրք սի ջուրի ընկ	»	23[illegible]	50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	[illegible]71	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	04
Ռոյ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	8
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէճիտիէ	»	24	30
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	55

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	32
» » » չէք	»	110	22
Բարիզ » »	Ֆր.	22	98 3/4
» » » չէք	»	22	76 1/2
Պէրլին անտօկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիօր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Մարտ

Օսմ. Քոնս. Սէռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	46	75
» » » Գ.	»	27	81
» » » Դ.) բաց.	»	23	12
) գոց.	»	23	12
Փոխառութիւն Դասապա	»	84	—
Օսմ. 3 1/2 0/0	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	75
Այտընի երկաթուղի	»	11	50
Եգիպտական Միացեալ	»	108	
Անգլ. Քոնսոլիտէ		110	62
Հելլենական 5 0/0		44	50
Մոնոբոլ հելլենական 4 0/0	»	50	25
Ռանթ » 4 0/0	»	37	50
Պուլկ. փոխառ. 6 0/0 1888	»	93	—
» նոր » 6 0/0 1892	»	91	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	475
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 15 Մարտ

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	25
) գոց.	»	23	25
» » » Բ.	»	47	30
» » » Գ.	»	27	25
Օսմանիէ	»	410	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր	124	25
Օսմ. Ռէժի	»	292	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	573	—
Ֆրանս Ռանթ 3 0/0	»	103	17
Քրէտի Լիոնէ	»	899	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	65
Սպանիական արտաքին	»	59	60
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 15 Մարտ

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	121	75
Անատ. երկթ. պարտամ. թուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	35

ՎԻԷՆՆԱ, 15 Մարտ

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	95
Ռումէլիի երկաթուղի	»	64	20
Օսմ. Ռէժի	»	137	—

LE BIOGENE DE
H. ROSALT

ԿԵՆՍԱՏՈՒ ԴԵՂ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Կլիսէրօֆօսֆաթներու, քօլայի, գօգայի, քինայի, բէքթօնի բաղադրութիւն մ՚է այս, չորքանհամ հատիկներու ձեւով պատրաստուած։

Մտաւոր՝ և մարմնաւոր հոգնութեանց ենթակայ և կամ այդ տեսակ հոգնութիւններէ սպառած անձանց համար անհրաժեշտ դեղ մըն է այս։

Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ։ 61 24—26

ԱԶԴ

Ազգ. Հիւանդանոցի սեփհական մաքարա դերձաններու հնարիչը Մեսրոպ այս անգամ իր գրասենեակը ինչպէս նաեւ յիշեալ դերձաններուն վաճառման կեդրոնատեղին փոխադրած է Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ Բիւյիւք Իլդիրիմ օղլու խան թիւ 10, ուր կը վաճառուին յիշեալ դերձանները մեծ և փոքր քանակութեամբ՝ և մինչեւ հիմայ եղած գնումները այնչափ մեծ զարկ մը առած են որ հայթայթիչն ընդարձակած է իր գործառնութիւնը, միեւնոյն ատեն աժանցնելով գինը. մէկ խօսքով, աժան ապրանք, լաւ տեսակէն, որուն դէմ հրապարակի վրայ գտնուող վաճառականներէն ոչ ոք կրնայ մրցիլ և նոյն իսկ մրցիլ փորձել։

Կը յուսացուի որ բարեսէր տիկիններ և օրիորդներ ինչպէս նաեւ ազնիւ դերձակուհիներ և դերձակներ պիտի գործածեն այս ընտիր դերձանը գլխաւորաբար անոր համար որ ատով օգուտ մը բրած պիտի ըլլան Ազգ. Հիւանդանոցին որուն ի նպաստ կը վաճառուի այս դերձանը. նպաստ ընել և օգտուիլ պարզագոյն մըն է որուն առիթը միշտ չի ներկայանար։

Կրպակներուն և մաքսարաններուն իւրաքանչիւրին վրայ միշտ փնտռելու է վերի մարքան վրան ազդաղով՝ որ արտօնուած է կայս. կառավարութենէն։

132 32—52

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
L'UNION
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան գրասենեակն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ [illegible]
[illegible]
Կ. Պոլիս, Կալաթա, [illegible]

ԳԱԼԼԻԳՈՄՍՈՆ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՋՈՒՐ

Մազերը, մորուքը և պեխերը [illegible]

ԳԱԼԼԻԳՈՄՍՈՆ

Մեր հրապարակին վրայ ծախուած բոլոր ներկերուն մէջ ամէնէն յարմարը և ամէնէն դիւրին գործածուողն է [illegible]

[illegible]

146 33—52

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

Մ. Մ. ՊՕՆՏ. ՍԻԼՄԸ ԵՒ ԸՆԿ.
4 [illegible]

[illegible]

ԻԼԱՆ

[illegible]

Հէյէբէ Փափազիա [illegible] 14 16 [illegible] 20-22 [illegible]

Փէ 1 մարթ, [illegible] 315

3—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, ուսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն: Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ [illegible], կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները:

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տղայոց «Աւետաբեր», ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 դահեկան: Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ: Շատ օգտակար ամէն պզտիկի:

Հաւաքումն վկայութեանց, երես 488, գին 4 դահեկան:

Ներածութիւն (մասն Ա.) երես 318, գին 10 դահեկան:

Ներածութիւն (մասն Բ.) երես 200, գին 7 դահեկան:

Բառարան Ս. Գրոց, երես 635, գին 20 դահեկան:

Պատմական ապացոյց Քրիստոսի Յարութեան, երես 72, գին 20 փարա:

Քննութիւն «Մերոսի», երես 137, գին 1 դահեկան:

Քրիստոնէութիւն եւ հրաշք զարդիս, երես 75, գին 20 փարա:

Յանուն Նորա, երես 206, գին 4 դահեկան:

Պատմութիւն բարեկարգութեան, երես 862, գին 28 դահեկան:

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Եօգուշու: 173

ՄՈԳԱԿԱՆ ՀՐԱՊՈՒՐԻՉԸ

Շատ անգամ խանութի մը կամ վաճառատան մը ապրանքներէն աւելի, Բուռլելաները են որ յաճախորդը իրենց կը քաշեն. անտարբեր անցորդը խանութին ճակատը կամ քովը շրջանակուած զարդարուն գիրերէն հրապուրուած ներս կը մտնէ ու և է ապրանք մը կամ նիւթ մը գնելու համար:

Բոլ Զրաք Նկարչատունը, որ հաստատուած է Ղալաթիա, Տէմիր խան, 26, ամէնէն աւելի կրնայ գոհացնել այդ կարեւոր պէտքը, կը շինէ ամէն տեսակ Բուռլելաներ, ոսկեզօծ և արծաթազօծ, ապակիի, փայտի կամ թիթեղի վրայ շատ գունագեղութեամբ նկարելով գիրեր, զարդագիրներ, քանդակներ և գինանշաններ, հիանալի ճաշակով մը և շատ դիւրամատչելի գիներով: Բոլ Զրաք Նկարչատունը կը պատրաստէ նաեւ ածխատիպ պատկերներ (գարագալէմ) ամենակատարեալ նմանութեամբ:

Դիմեցէք, ամէնէն աժանն է և ամէնէն գեղեցիկը:

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենանին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'իթալիէնի անկիւնը): Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42:

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն:

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Ֆր., 1897էն 1,424,000 Ֆր. աւելի:

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանին Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը, եթէ մասնակից էք, և կամ աւելին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եւ տրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. Ռ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի, Պօրտօյի, [illegible] և Սեւ Ծովի միջեւ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնոլ
[illegible]	3000	Թիպըր	2500
Բամաքօ	3000	Նէթիս	3400
Ռէնպիօ	3000	[illegible]	2250
Քէլլըր	3000	Քէլթ	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500		

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռիթթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

568

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible] Ջադէսինոյ դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադժուարին ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. ցաւով ակռաները և բոլորովին [illegible] պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible] գեղերու և ամենակատարելագործեալ [illegible] միջոցաւ, [illegible]

Յ. Գ. Ջահաները կիրակի օրերն ալ (ժամը [illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (ժամը [illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին:

Գատըգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանին, թիւ 1 [illegible]

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
թուական ը
(... Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա
194

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ցակորեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի [illegible] փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Ընդհ.-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մահրուճճըլար, Զաւէլլի խան, թիւ 21

Լ'ԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1874էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ջիլի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօթօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօթօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմոն Նաքօ, » » » »
» Վիթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնճէն
Ժան տը Վէնիկ-Ինկլէնտոյն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՐՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն:
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Գէօփրի	Գէօփրիէն Իսկիւտար	Իսկիւտարէն Գէօփրի	Գէօփրիէն Իսկիւտար
— —	6 50 Փէշիկ.	— —	7 40 Փշկ.
— —	7 50 Փէշիկ.	— —	8 20
12 30 Փէշիկ.	8 50 Եշ. Փշ.	— —	9 —
1 5	9 35	1 15 Փէշիկ.	9 40
2 —	9 45 Ծէրպ.	2 15	10 15 Գզկ.
2 30	10 15 Փէշիկ.	3 5	10 30 Ծէրպ.
3 —	10 35 Գզ. Գզ.	3 — Վոսփոր	10 40 Գզկ.
3 45 Ծէրպ.	11 — Գզկ.	3 35	11
3 30	11 — Ծէրպ.	4 — Գաղ.	11 30 Գզկ.
4	11 20	4 30	11 30 Ծէրպ.
4 30	12 —	4 30 Ծէրպօք	11 50
5 —		5 5	12 15
5 15 Ծէրպ.		5 40 Փէշիկ.	
5 30		5 45 Ծէրպօք	
5 50 Փէշիկ.		6 15 Փշկ.	
6 15 Փէշիկ.		7 — Գզկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Գէօփրի	Գէօփրիէն Իսկիւտար	Իսկիւտարէն Գէօփրի	Գէօփրիէն Իսկիւտար
— —	6 15 Փէշք	— —	7 5 Փշ.
— —	6 50 Փշքէ.	— —	7 40 Փշք.
12 30 Փշկ	8 — Փշքէ.	— —	8 20
1 15	8 45	1 15 Փշկէ.	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ծէրպ.	2 45	10 15
3 30	10 15	3 —	10 30 Ծէրպ.
3 45 Ծէրպ.	10 35	3 35	10 45
4 —	11 — Ծէրպ.	4 30 Ծէրպօք	11 20
4 45	11 10	4 45 Փէշք.	11 30 Ծէրպ.
5 15 Ծէրպ.	11 45	5 30 Փ.	11 45
5 20	12 —	5 45 Ծէրպօք	12 15
5 50 Փէշկ.		6 15 Փէշ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 — Հարէմէն Ծալամաճ բացի Կիր.է)
5 — » » բացի ուր.է
10 40 » »
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Ծալամաճ բացի կիր.է
4 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » Ծալամաճ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » անտի Ծալամաճ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին:

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱՏԱՇ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐԱ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իսկիւտար

Ծան.— Ըստ միջազգային եղած ամեն շոգենաւ [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԵԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիոյ և [illegible] միջեւ [illegible]

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Մարտ 20 Սէֆէրով Անատոլուի կողմերէն:

ՄԵԿՆՈՒՄ

Մարտ 21 Սէֆէրով Մարսիլիա ուղղակի:

Բարիզ-Լիօն-Միջերկրականի երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Դիմել առ գործակալ
ԹԻՄՈԹԷ ՈՐՊՍԱՆ
Թօփհանէ, [illegible]

575

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվըրբուլ [illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնոլ
Ումպրիա	7718	Գաթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7268	[illegible]	2382
Բավոնիա	5587	[illegible]	2162
Սէֆալոնիա	5517	[illegible]	2245
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սէյթիա	4557	[illegible]	1899
[illegible]	2143	Մարոքքօ	1855
[illegible]	1876	[illegible]	1295
[illegible]	1844	[illegible]	1295
[illegible]	1845		

Շէրպուր շոգենաւը, նաւապետ Քարպինէս, Լիվըրբուլէն կը պասուի ընդհանուր վաճառքով դէպի Մարտ 17 (Ն. Տ.):

Դիմել առ [illegible] գործակալ
Thomas C. [illegible]
[illegible] խան, թիւ 401
Ղալաթիա

571

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒՍԹՕՖԼԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889ի
ԵՐԿՈՒ
ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

Եւ Գուսթօֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւն ներն են յաճախորդին համար:

ՍԵՂԱՆԻ ՕՊԱՍ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂԷ

Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու մրցման, զոր կարելի չէ մեզի դէմ մզել առանց վար տեսակ ապրանքներու, մենք ամեն ատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և այս սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքն եղած է Լաւագոյն ապրանք, կարելի եղածին չափ աժան:

Յաճախորդին միտքը չի շփոթելու համար, պահած ենք նոյնպէս [illegible], այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր արհեստին բաւականաչափ փորձառութեամբ:

Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն. հոս կցեալ գործարանի նշանը և Գուսթօֆլը անունն է, ամբողջովին գրուած:

Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Պօղոսեան եղբարք, Պոն Մառշէ, 354 Բերայի շիտակ ճամբան, ուր յաճախորդները կատարելապէս ապահով են, ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ: Թէ ո և է [illegible] չի ծախուիր իրենց, իբր ապրանք մեր վաճառատան:

ԳՈՒՍԹՕՖԼԸ ԸՆԿ

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

1881 Մարտ 20ի կայս. իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37. Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895 ի հասոյթը 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՕՐ ՌԷՔԷՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	14.500.000
Պահեստի դրամ	»	26.504.000
Տարեկան հասոյթ	»	58.937.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով: 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳՈՒՍԹԱՒ [illegible] Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, [illegible] խան. 20 21 22

QUINA LAROCHE

Նիհար, տժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պողպատն ու քինինն է: Պողպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ: ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է Փրանսական կառավարութենէն: Քինա Լարոշ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի:

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՕՊԸՐԹ ՀԷՆՏԷԼ
Հէնտէլ խան, Թիւ 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է աս, իր առատաձեռնութեամբ, ճշգապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր:

Քննիչ ԹԷՕՏՕՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդհանուր [illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Գոմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2908	Կրոտանօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	835	Հէրօ	775	Մարտէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1198
Բասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Բորոտինօ	1264	Տուրօ	2588	Հորացիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Բրունօ	1076	Տրագօ	1713	Հումպէր	593	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Բրինօ	841	Տինամօ	504	Իտակօ	2854	Նէրօ	1083	Թոքիօ	3827
Բուֆֆալօ	4431	Էկրօ	2464	Ինտիանօ	5540	Օսիրօ	4100	Թոլէտօ	1470
Կայրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթելլօ	4036	Թորպինօ	437
Կալիպսօ	1337	Էչարօ	1481	Քիւսօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2499
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	854	Քոյրինօ	2307	Պալերմօ	1637	Վասգօ	1914
Կարգօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բեյրօ	510	Վոլօ	1239
Չիրաքօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	[illegible]	2229	Ուիլպըրֆորս	2896
Սիսէրո	1834	Ֆրանչէսգօ	4582	Լէանտրօ	2272	[illegible]	1683	Ուիլսօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիտտանօ	1243	Լորէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է: Միլօ շոգենաւը, նաւապետ Պէյք, ընդհանուր վաճառքով մեկնած է ամսոյս 6ին և 21ին հոս կ'սպասուի:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՔՕ
Թիւ 17—18, Բիւյիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շարժման երթեւեկութիւնք

Դշ. 2 14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դշ. 3 15 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, ճաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս):
Եշ. 4 16 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Եշ. 4 16 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր. 5 17 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի. 192

ՖՐԵՐ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի և Արեւելից միջեւ բեռնող շոգենաւերը

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրճինիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռումէնիան	10500	Էմիրջիան	3500
Քէսդրիան	10500	[illegible]	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	[illegible]
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անատոլիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալկէրիոն	2500
Ֆլորենտիան	8000	Լէապիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինսօ	900
Վալոնիան	3700	Օբերդօ	900
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	300
Ֆափիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ